

Autonoom Gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen

Meerjarenplan 2020 – 2025

Aanpassing 4 van het meerjarenplan (najaar 2021)

Administratieve gegevens

Type beleidsrapport: Aanpassing 4 van het meerjarenplan
Naam bestuur: Autonoom gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen
NIS-code bestuur: 11002
Adres bestuur: Frankrijklei 71-73, 2000 Antwerpen
Rapporteringsperiode: 2020 - 2025
Wettelijk depot:

Volgnummers laatste inschrijvingen in de dagboeken:

Budgettair dagboek van de verwachte ontvangsten en uitgaven	2020	0000202004
	2021	0000211735
	2022	0000220066
	2023	0000230054
	2024	0000240053
	2025	0000250058
Budgettair dagboek van de aanrekeningen	2020	0002747680

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Strategische nota	10
Financiële nota	25
Financiële doelstellingenplan (schema M1)	26
Staat van het financiële evenwicht (schema M2)	27
Overzicht van de kredieten (schema M3)	28
Motivering van de wijzigingen	29
Toelichting	35
Ontvangsten en uitgaven naar functionele aard	39
Ontvangsten en uitgaven naar economische aard	39
Investeringsprojecten	41
Masterplan onderwijspatrimonium	42
Evolutie van de financiële schulden	44
Financiële risico's	45
Omgevingsanalyse	50
Beleidsdoelstelling	50
Toegestane werkings- en investeringssubsidies	50
Personeelsinzet	52
Grondslagen en assumpties	52
Verbonden entiteiten	57
Bevoegdheidsmatrix – budgethouders	57
Organogram	58
Documentatie	59
Schema T1	60
Schema T2	61
Schema T3	62
Schema T4	63

Samenvatting

Deze nota geeft een samenvatting van, en toelichting bij, de vierde aanpassing van het meerjarenplan 2020-2025 van het Autonoom Gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen (AG SO). Het geeft een overzicht van de belangrijkste cijfers met enige achtergrondinformatie.

Stedelijk Onderwijs geeft mee uitvoering aan het Antwerps bestuursakkoord 'De Grote Verbinding' dat vertaald is in het stedelijk meerjarenplan 2020-2025. Stedelijk Onderwijs draagt mee bij aan de realisatie van de strategische doelstelling van de stad Antwerpen: 'Antwerpen is de onderwijshoofdstad van Vlaanderen'. Dit realiseert Stedelijk Onderwijs via zijn actieplan: 'Stedelijk Onderwijs bouwt mee aan de stad van morgen'. Dit actieplan wordt geconcretiseerd in vijf inhoudelijke acties die het Stedelijk Onderwijs beschouwt als speerpunten:

Speerpunt 1: Elke leerling realiseert maximale leerwinst

Speerpunt 2: Sterke teams leveren excellent onderwijs

Speerpunt 3: Breed aanbod in functie van leren en werken

Speerpunt 4: Voldoende, duurzame en inspirerende leer- en werkomgevingen

Speerpunt 5: Elke leerling ontwikkelt zich tot een actieve burger

Actie 6 is een algemene actie voor registratie van ontvangsten en uitgaven voor de algemene werking die niet toegewezen worden aan de andere acties. Meer info over de speerpunten is opgenomen in de strategische nota (zie verder).

Budgettair resultaat

Het Stedelijk Onderwijs presenteert bij de vierde aanpassing van het meerjarenplan 2020-2025 een budget in evenwicht. Het beschikbaar budgettair resultaat van het Stedelijk Onderwijs is jaarlijks positief. Het resultaat einde 2025 is gelijk aan 0 euro.

In de huidige BBC regelgeving is het mogelijk om in elke aanpassing van het meerjarenplan, dus ook die van het najaar, het lopende kalenderjaar bij te sturen. Op basis van de effectief te verwachten ontvangsten en uitgaven werd dus ook het budget van 2021 nog bijgestuurd, waardoor het Stedelijk Onderwijs in 2021 een negatief budgettair resultaat verwacht van -2.929.372 euro.

In 2022 verwacht het Stedelijk Onderwijs een negatief budgettair resultaat van -9.239.657 euro. Het gecumuleerd budgettair resultaat van vorig boekjaar (2020) bedraagt, na verwerking van het verwacht budgettair resultaat van 2021, 35.312.691 euro. Het gecumuleerd budgettair resultaat einde 2020 (38.242.062 euro) wordt in het meerjarenplan gebruikt om de negatieve budgettaire resultaten van de boekjaren 2021-2025 recht te zetten en de noodzakelijke investeringen uit te kunnen voeren.

De autofinancieringsmarge van Stedelijk Onderwijs is jaarlijks positief en bedraagt 12.788.054 euro in 2021 en 12.434.002 euro in 2022. De autofinancieringsmarge is een berekeningswijze die aangeeft hoeveel middelen Stedelijk Onderwijs over heeft uit de exploitatie, na het betalen van de leninglasten, om investeringen zelf te financieren of om de leninglasten van bijkomende leningen te dragen.

	Jaarrekening 2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Exploitatie	Ontvangsten	359.530.208	373.152.801	378.254.612	384.513.528	390.487.626	398.128.558
	Uitgaven	-343.466.728	-359.262.943	-367.005.865	-375.334.797	-381.764.066	-389.151.038
	Saldo	16.063.480	13.889.858	11.248.747	9.178.731	8.723.559	8.977.520
Investering	Ontvangsten	49.670.443	38.231.934	62.433.575	57.188.621	48.564.234	42.293.001
	Uitgaven	-54.582.187	-58.936.765	-125.732.349	-80.088.264	-56.454.154	-56.353.643
	Saldo	-4.911.744	-20.704.831	-63.298.774	-22.899.643	-7.889.920	-14.060.642
Financiering	Ontvangsten	52.670	5.548.853	45.064.537	0	0	0
	Uitgaven	-1.751.851	-1.663.252	-2.254.166	-2.691.651	-2.701.689	-2.709.300
	Saldo	-1.699.180	3.885.601	42.810.371	-2.691.651	-2.701.689	-2.709.300
Budgettair resultaat	9.452.556	-2.929.372	-9.239.657	-16.412.563	-1.868.049	-7.792.422	
Gecumuleerd budgettair resultaat vorig boekjaar	28.789.506	38.242.062	35.312.691	26.073.034	9.660.471	7.792.422	
Beschikbaar budgettair resultaat	38.242.062	35.312.691	26.073.034	9.660.471	7.792.422	0	
Autofinancieringsmarge	14.892.669	12.788.054	12.434.002	7.650.263	7.231.586	7.526.397	

Budgetpositie en doelstelling

Het budget is opgemaakt zowel naar de soort van ontvangst of uitgave (budgetpositie), als naar de bijdrage aan de realisatie van de doelstelling (op niveau van elk speerpunt/actie).

97% van alle ontvangsten in 2021 zijn subsidies (investeringsubsidies, werkingssubsidies, projectsubsidies, lonen gesubsidieerd personeel,...) en worden grotendeels toegewezen aan actie 6 (algemene werking) en speerpunt 4 (leer- en werkomgevingen). 73% van alle uitgaven in 2021 zijn personeelskosten. Deze zijn eveneens toegewezen aan de zesde actie. 11% van alle uitgaven in 2021 worden ingezet op het onderhouden, beheren, renoveren en vernieuwbouwen van het patrimonium. De uitgaven voor personeel, voor het patrimonium en evengoed voor didactisch materiaal, ICT, uitstappen en dergelijke zijn jaarlijks terugkerende uitgaven (exploitatie en investeringen) die stabiel zijn in het meerjarenplan.

Voor de realisatie van de vijf speerpunten zijn specifieke programma's gedefinieerd. Deze programma's bestaan uit nieuwe en bestaande initiatieven waarop Stedelijk Onderwijs in dit meerjarenplan de focus legt. De speerpunten bevatten naast programma's ook reguliere werking. Het budget per speerpunt en per programma is opgenomen in de strategische nota.

Stadsdotatie

Net als in de voorbije legislaturen voorziet de stad Antwerpen in een exploitatie- en investeringsdotatie voor het Stedelijk Onderwijs.

In de exploitatiedotatie zijn voornamelijk middelen opgenomen voor het onderhouden en beheren van het patrimonium (inclusief het eigen aandeel in alternatieve financiering van scholenbouw), voor de personeelskosten van de ondersteunende diensten (inclusief de responsabiliseringsbijdrage

voor de pensioenen van de statutaire medewerkers), voor ICT en voor het deeltijds kunstonderwijs (DKO). Daarnaast zijn er specifieke middelen voorzien voor beleidsambities rond capaciteit, de afstemming van het onderwijs op de arbeidsmarkt met focus op het verhogen van de gekwalificeerde uitstroom en de realisaties van de andere programma's.

De investeringsdotatie wordt voornamelijk ingezet voor de realisatie van het masterplan patrimonium. Daarnaast zijn er ook middelen voor het regulier onderhoud aan het patrimonium en voor ICT investeringen.

Het Stedelijk Onderwijs blijft verder drie leningen (2011, 2012 en 2013) aflossen die de stad heeft toegestaan voor investeringen in specifieke vastgoedprojecten voor REG (Rationeel EnergieGebruik). Bij aanpassing 4 van het meerjarenplan heeft de stad, net als in de vorige legislatuur, de exploitatiedotatie voor het jaar 2021 verlaagd ter compensatie van de renteloze REG lening van 2013.

De exploitatiedotatie 2021-2025 is gestegen met 195.533,17 euro. De voornaamste redenen zijn een toelage voor de zomerscholen (+ 0,4 mio euro), een toelage voor coördinatie uren omwille van capaciteitsuitbreiding in het buitengewoon onderwijs (+ 0,08 mio euro), de verderzetting van het proefproject gezonde schoolmaaltijden bij zes basisscholen (+ 0,05 mio euro), een toelage voor noodopvang georganiseerd in de paasvakantie (+ 0,03 mio euro), een toelage voor een parkeerfonds dossier Montessoristraat (+ 0,01 mio euro), de compensatie voor de REG lening voor 2013 (- 0,3 mio euro) en het effect van de indexatie op het personeelsbudget (- 0,07 mio euro). De responsabiliseringsbijdrage, inbegrepen in de exploitatiedotatie, is niet gewijzigd t.o.v. vorige aanpassing.

De investeringsdotatie 2021-2025 is verhoogd met 9.247.315,70 euro. De voornaamste redenen zijn de toekenning van een investeringsdotatie voor HBO5 verpleegkunde en het zorglab (+ 8,3 mio euro), de implementatie van de nieuwe SAP versie S4/Hana (+ 0,5 mio euro) en de capaciteitsuitbreiding in het buitengewoon onderwijs (+ 0,4 mio euro).

	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Basisonderwijs	-268.244	-65.000	-40.000	-40.000	-40.000	-453.244
DKO	-697.753	-736.733	-696.733	-736.733	-696.733	-3.564.686
Financiën	-499.877	-601.413	-674.127	-525.355	-364.367	-2.665.139
HR	-26.274.905	-27.985.146	-29.255.937	-29.731.537	-30.395.142	-143.642.667
ICT	-3.537.823	-3.594.391	-3.658.798	-3.724.495	-3.791.504	-18.307.010
Exploitatie						
MC	-20.000	-60.000	-40.000	-40.000	-40.000	-200.000
Onderwijsorganisatie	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000	-150.000
Patrimonium	-17.518.607	-17.155.644	-17.406.088	-17.253.028	-18.536.917	-87.870.285
Secundair onderwijs	-45.000	0	0	0	0	-45.000
Buitengewoon onderwijs	-49.000	-40.000	0	0	0	-89.000
Saldo	-48.941.209	-50.268.327	-51.801.683	-52.081.148	-53.894.664	-256.987.032
Investerings						
ICT	-2.245.473	-575.529	-707.426	-793.745	-422.839	-4.745.011
Patrimonium	-30.105.231	-34.021.059	-32.925.672	-32.952.056	-35.500.383	-165.504.401
Saldo	-32.350.704	-34.596.588	-33.633.098	-33.745.801	-35.923.222	-170.249.412
Eindtotaal	-81.291.912	-84.864.915	-85.434.781	-85.826.949	-89.817.886	-427.236.444

Masterplan onderwijspatrimonium

Stedelijk Onderwijs bouwt mee aan de stad van morgen door het realiseren van voldoende, gezonde, duurzame en inspirerende leer- en werkomgevingen voor haar lerenden en medewerkers. Duurzame en inspirerende schoolgebouwen verhogen het welbevinden, wat bijdraagt tot betere leerprestaties. Aantrekkelijke schoolomgevingen en -gebouwen faciliteren het leerproces. Zo zorgen we ervoor dat schoolteams zich kunnen concentreren op hun kerntaak. Het Masterplan Onderwijspatrimonium 2020-2025 van Stedelijk Onderwijs is een concreet programma van vastgoedprojecten (nieuwbouw en renovaties) die deze doelstelling mee realiseert. Het masterplan wordt gerealiseerd via investeringen enerzijds en via alternatieve financieringen (DBFM Scholen van Morgen, huursubsidies) anderzijds.

Het masterplan stijgt met circa 2 mio euro ten opzichte van aanpassing 3. Het aandeel stadsdotatie is gestegen met circa 8,3 mio euro voor HBO5 verpleegkunde en het zorglab. De toekenning van de investeringsdotatie voor HBO5 kadert in de renovatie van een deel van de gebouwen op de Stuivenbergsite voor 270 leerlingen van HBO5 verpleegkunde en een zorglab. De realisatie van dit project is noodzakelijk om de slechte toestand van de huidige schoolinfrastructuur te verbeteren, alsook voor het creëren van extra opleidingscapaciteit in functie van het verhogen van de instroom van zorgprofielen op de arbeidsmarkt. Dit project komt mogelijks in aanmerking voor AGION-capaciteitssubsidies, maar momenteel is er nog geen zekerheid over een effectieve toewijzing van deze subsidies aan dit project. Wanneer voor het project capaciteitssubsidies verkregen worden, kan een deel van de extra toegewezen stedelijke dotatie opnieuw verlaagd worden. Het exacte bedrag waarmee de stedelijke dotatie dan verlaagd kan worden, hangt af van de hoeveelheid subsidies en de totale projectkost en de spreiding van de verwachte uitgaven.

De Agion subsidies daalden met circa 5,1 mio euro. Dit is steeds een momentopname en kan wijzigen door verschuivingen in de tijd van projecten. Over eventuele extra Agion middelen capaciteit voor de tweede helft van de legislatuur is echter nog geen duidelijkheid. Deze zijn veiligheidshalve dan ook niet opgenomen als te verwachten uitgaven, te meer omdat er naast capaciteitssubsidies ook een eigen aandeel moet voorzien worden. De overige subsidies (bv. Ovam, sport Vlaanderen, groendaken) daalden met circa 0,2 mio euro. Tot slot was er ook een afname van de eigen middelen masterplan van Stedelijk Onderwijs ten bedrage van 0,9 mio euro voornamelijk te wijten aan de sterke stijging van de prijzen voor nutsvoorzieningen.

Het eigen aandeel binnen de DBFM projecten is gezakt met circa 0,4 mio euro. Dit doordat de oplevering van Cadix project 3 (Nieuwbouwwleugel Noord en Zuid + restauratie Van Averbekes) is opgeschoven van 2021 naar 2022, waardoor er een stuk van de vergoedingen buiten de huidige legislatuur vallen.

In aanloop naar de speerpuntennota 2022-2023 wordt een eerste review (herziening) van het masterplan onderwijspatrimonium ter goedkeuring voorgelegd aan de raad van bestuur. Zowel de verschillende lijsten met projecten als de geformuleerde indicatoren bij de ambities krijgen een update.

Masterplan (excl. dbfm)		Jaarrekening	AMJP 4					Totaal
		2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Ontvangsten	Stad	32.466.401	27.179.595	31.521.059	30.425.672	30.452.056	33.000.383	185.045.166
	Agion subsidies	12.382.291	3.570.130	24.336.930	22.392.340	13.608.718	5.111.602	81.402.011
	Overige subsidies	249.654	1.730.775	60.636	0	0	0	2.041.065
	Eigen middelen	-1.157.676	892.265	5.606.541	16.941.059	1.474.586	3.674.707	27.431.481
	Saldo	43.940.670	33.372.765	61.525.166	69.759.070	45.535.360	41.786.692	295.919.723
Uitgaven	Gebouwen	-43.471.389	-32.480.500	-59.882.035	-68.952.496	-44.060.774	-41.568.075	-290.415.269
	Meubilair	-469.280	-892.265	-1.643.131	-806.574	-1.474.586	-218.617	-5.504.453
	Saldo	-43.940.669	-33.372.765	-61.525.166	-69.759.070	-45.535.360	-41.786.692	-295.919.723

Andere wijzigingen

Het budget voor uitrusting en inrichting 2021-2025 (rubriek 2320) is gestegen met circa 0,7 mio euro ten opzichte van aanpassing 3. In het kader van Digisprong (toegekend einde mei 2021) werd er meer budget voorzien voor digitale borden, beamers en oplaadsystemen voor elektronische toestellen. Dit werd gecompenseerd door een daling in het budget voor computers en ICT 2021-2025 (rubriek 2330). Dankzij de Digisprong middelen werden de laptops voor leerkrachten versneld uitgerold waardoor sommige scholen budgettaire ruimte kregen om andere investeringen te verwezenlijken.

De nutsvoorzieningen (rubriek 611 gas, elektriciteit) zijn in deze vierde aanpassing van het meerjarenplan gestegen met circa 3 mio euro over de periode 2021-2025. Er werd een inschatting gemaakt o.b.v. het verbruik 2019, rekening houdend met de stijgende energieprijzen.

De rubriek uitzendkrachten en interims (6170) steeg met circa 2,7 mio euro over het ganse meerjarenplan. Dit wordt voornamelijk verklaard door een stijging in de interimkosten voor het poetspersoneel. De loonkost voor het vast personeel poets wordt gebudgetteerd op 92% (door afwezigheden of ziekte geen volledige invulling), maar de daarmee gepaard gaande interimkosten voor poets werden onvoldoende verhoogd in het verleden. Daarnaast wordt het raamcontract voor interim poets vernieuwd in 2022 met een hoger uurtarief tot gevolg. In het najaar 2021 vinden er nieuwe selecties plaats voor poetspersoneel.

De lonen van de contractuele medewerkers en de bijhorende werkgeversbijdragen (rubriek 6202 en 6212) daalden met circa 3,2 mio euro over het ganse meerjarenplan. Dit wordt voornamelijk verklaard door een fout in het doortrekken van de kost voor extra busbegeleiders tijdens Corona in de ganse meerjarenplanning, het niet meer voorzien van de functies jobcoach en interne auditor (vanaf nu via detachering), een correctie op het aantal VTE's bij afdeling Financiën (- 1,5 VTE's) en een verschuiving van budget voor vast personeel poets naar interim personeel poets in 2021 (-11 VTE's tijdelijk minder).

De kosten verbonden aan schulden (rubriek 6500) daalden met circa 1,2 mio euro. Circa 0,9 mio euro is toe te wijzen aan het opschuiven van het DBFM project Cadix 3 (Nieuwbouwvleugel Noord en Zuid + restauratie Van Averbeke) van juli 2021 naar de tweede helft van 2022. Circa 0,3 mio euro van de daling met 1,2 mio euro is tot slot toe te wijzen aan de compensatie van de REG lening 2013 met de exploitatiedotatie.

Corona

Net als vele andere organisaties wordt ook het Stedelijk Onderwijs geconfronteerd met onverwachte uitgaven naar aanleiding van de coronacrisis. Alle scholen, academies en centra ondervinden een financiële impact ten gevolge van corona. Ze hebben ontvangsten misgelopen (bijvoorbeeld verhuur van gebouwen of schoolfeesten), en tal van extra uitgaven opgelopen (bijvoorbeeld veiligheidsmaterialen of ICT materialen). Zowel vanuit Vlaanderen als vanuit de stad Antwerpen werden er verschillende toelagen toegekend ter ondersteuning van verhoogde uitgaven naar aanleiding van corona. Het financiële risico van de corona crisis is voldoende onder controle.

Gebouw Nieuw Zuid – school Zuidzin

Op 18 juni 2021 vond een ernstig bouwongeval plaats op de werf van een schoolgebouw in oprichting op Nieuw Zuid. In aanpassing 3 van het meerjarenplan (voorjaar 2021) waren de huuruitgaven, Agion huursubsidies en meubilair voor Nieuw Zuid voorzien. Omdat het nog niet duidelijk is of en wanneer het gebouw op Nieuw Zuid in gebruik kan genomen worden, is uit voorzichtigheid de ontvangst van huursubsidies voor Nieuw Zuid verwijderd uit het budget. De uitgaven werden deels behouden (huur) en deels geschrapt (aankoop meubilair). Het directiecomité kreeg de opdracht van de raad van bestuur om te onderzoeken voor welk onderwijsniveau een scholenbouwproject op Nieuw Zuid zal gerealiseerd worden. Maandelijks wordt gerapporteerd op de raad van bestuur. In een latere aanpassing van het meerjarenplan worden opnieuw de nodige budgetten opgenomen op basis van de beslissing over het dossier.

Cloudwise – levering schoolboeken

Er zijn logistieke problemen bij de leverancier Cloudwise, die de bestellingen voor schoolboeken vanaf dit schooljaar overneemt van Standaard Boekhandel. In het contract met Cloudwise is er opgenomen dat alle leveringen dienden te gebeuren voor 26 augustus 2021. Deze datum werd niet altijd gerespecteerd, waarop Cloudwise in gebreke werd gesteld. Alle facturen die worden ontvangen, worden aangetekend geprotesteerd. De gerealiseerde budgettaire situatie van elke school wordt bekeken op het einde van het jaar, in functie van de juridische stand van zaken.

	2021	2022	2023	2024	2025
Exploitatie	13.889.858	11.248.747	9.178.731	8.723.559	8.977.520
Ontvangsten	373.152.801	378.254.612	384.513.528	390.487.626	398.128.558
70 Opbrengsten uit de werking	6.892.975	8.929.783	8.919.314	8.954.239	8.983.847
74 Subsidies, toelagen en andere operationele opbrengsten	365.168.786	367.485.374	373.225.630	379.211.335	386.871.121
75 Financiële opbrengsten	1.091.040	1.839.455	2.368.584	2.322.052	2.273.590
Uitgaven	-359.262.943	-367.005.865	-375.334.797	-381.764.066	-389.151.038
60 Aankopen voor doorverkoop	-3.872.155	-5.732.482	-5.815.743	-5.865.596	-5.903.526
61 Diensten en diverse goederen	-50.387.940	-49.653.319	-50.219.737	-50.522.322	-51.404.065
62 Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	-297.228.627	-305.160.581	-311.867.159	-317.933.389	-324.299.688
64 Toegestande werkingsubsidies en andere operationele kosten	-6.188.461	-3.576.349	-3.835.955	-3.943.308	-4.140.463
65 Financiële kosten	-1.585.760	-2.883.134	-3.596.203	-3.499.451	-3.403.296
Investerings	-20.704.831	-63.298.774	-22.899.643	-7.889.920	-14.060.642
Ontvangsten	38.231.934	62.433.575	57.188.621	48.564.234	42.293.001
15 Investeringsubsidies	37.670.487	58.994.154	56.025.438	47.354.519	41.034.824
49 Vorderingen op lange termijn die binnen het jaar	561.447	3.439.421	1.163.183	1.209.715	1.258.177
Uitgaven	-58.936.765	-125.732.349	-80.088.264	-56.454.154	-56.353.643
21 Immateriële vaste activa	-695.691	-559.238	-707.426	-528.745	-422.839
22 Terreinen, gebouwen, wegen en andere infrastructuur	-36.173.264	-63.249.215	-72.201.156	-47.275.484	-44.834.575
23 Installaties, machines, uitrusting en computers	-12.498.138	-8.768.374	-4.216.585	-5.152.352	-5.902.773
24 Meubilair en rollend materiaal	-3.762.257	-3.981.177	-2.963.097	-3.497.573	-5.193.456
25 Vaste activa in leasing	-5.820.586	-49.174.345	0	0	0
26 Overige materiële vaste activa	13.172	0	0	0	0
Financiering	3.885.601	42.810.371	-2.691.651	-2.701.689	-2.709.300
Ontvangsten	5.548.853	45.064.537	0	0	0
17 Schulden op lange termijn	5.548.853	45.064.537	0	0	0
49 Vorderingen op lange termijn die binnen het jaar	0	0	0	0	0
Uitgaven	-1.663.252	-2.254.166	-2.691.651	-2.701.689	-2.709.300
42 Schulden op lange termijn die binnen het jaar vervallen	-1.663.252	-2.254.166	-2.691.651	-2.701.689	-2.709.300
Budgettair resultaat boekjaar	-2.929.372	-9.239.657	-16.412.563	-1.868.049	-7.792.422

Strategische nota

De strategische nota is een onderdeel van de aanpassing van het meerjarenplan 2020-2025 (4) van Stedelijk Onderwijs.

De strategische nota omvat

- de strategische doelstelling;
- het actieplan voor de realisatie van de strategische doelstelling;
- de vijf speerpunten (acties) waaruit het actieplan bestaat;
- de programma's waaruit de speerpunten (acties) bestaan.

De realisatietermijn valt samen met het meerjarenplan (2020-2025).

Stedelijk Onderwijs geeft mee uitvoering aan het Antwerps bestuursakkoord 'De Grote Verbinding' dat vertaald is in het stedelijk meerjarenplan 2020-2025. Stedelijk Onderwijs draagt mee bij aan de realisatie van de strategische doelstelling van de stad Antwerpen: 'Antwerpen is de onderwijshoofdstad van Vlaanderen' (2LWS02). Dit realiseert Stedelijk Onderwijs via zijn actieplan: 'Stedelijk Onderwijs bouwt mee aan de stad van morgen' (2LWS0205).

De raad van bestuur van het Stedelijk Onderwijs keurde op 29 november 2019 de ambitienota 2020-2025 goed.

De raad van bestuur van Stedelijk Onderwijs keurde op 23 oktober 2020 de speerpuntennota 2020-2021 goed. De speerpuntennota concretiseert de ambitienota in haalbare resultaten en activiteiten voor een periode van twee jaar. Begin 2022 wordt de speerpuntennota 2022-2023 ter goedkeuring voorgelegd aan de raad van bestuur.

[2LWS0205 - Het Stedelijk Onderwijs bouwt mee aan de stad van morgen.](#)

Missie: talentontwikkeling & actief burgerschap

Stedelijk Onderwijs organiseert in opdracht van de stad Antwerpen en binnen het kader van zijn pedagogisch project, kwaliteitsvol onderwijs in een open en stedelijke leeromgeving. We begeleiden het leerproces van kinderen, jongeren en volwassenen. We doen dat in onze kleuter-, lagere en middelbare scholen, academies en centra voor volwassenenonderwijs. Iedereen, zonder uitzondering, is welkom. We geloven in de groeikansen van elke lerende en realiseren samen maximale leerwinst. We ontwikkelen talenten en actief burgerschap. Zo groeit iedere leerling of cursist succesvol door naar een gewaardeerde plaats in de samenleving. Samen met alle betrokkenen engageren we ons om zo de stad van morgen mee vorm te geven.

Visie: Stedelijk Onderwijs bouwt mee aan de stad van morgen

Maximale leerwinst voor elke lerende is de sleutel tot kwalificatie. Hier leggen we de lat hoog. Elke leraar beschikt over expertise en leiderschap en deelt deze met anderen. Sterke teams leveren excellent onderwijs. Ons aanbod is breed en gericht op wie wil (blijven) leren of werken. Onze leer- en werkomgevingen zijn inspirerend en duurzaam.

Leren bij het Stedelijk Onderwijs gaat ook over jezelf leren ontdekken en de ruimte krijgen om te oefenen en te participeren als een actieve burger aan de samenleving. We leren samen omgaan met een snel veranderende en onbekende toekomst. We willen dat onze leerlingen en cursisten hun plek vinden in de samenleving. Wij inspireren hen voor het leven. Zo bouwen we mee aan de stad van morgen.

Zes acties, vijf speerpunten

Het actieplan 'Het Stedelijk Onderwijs bouwt mee aan de stad van morgen' wordt geconcretiseerd in vijf inhoudelijke acties die het Stedelijk Onderwijs beschouwt als speerpunten:

Speerpunt 1: Elke leerling realiseert maximale leerwinst

Speerpunt 2: Sterke teams leveren excellent onderwijs

Speerpunt 3: Breed aanbod in functie van leren en werken

Speerpunt 4: Voldoende, duurzame en inspirerende leer- en werkomgevingen

Speerpunt 5: Elke leerling ontwikkelt zich tot een actieve burger

Actie 6 is een algemene actie voor registratie van ontvangsten en uitgaven voor de algemene werking die niet toegewezen worden aan de andere acties. Meer info over de speerpunten is opgenomen in de strategische nota (zie verder).

Prioriteit: monitoren van onderwijskwaliteit om te groeien

Stedelijk Onderwijs zet uitdrukkelijk in op de ontwikkeling van de onderwijskwaliteit. De directeur en het schoolteam zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de onderwijskwaliteit. Zij worden uitgedaagd om hun eigen kwaliteit in kaart te brengen en actie(s) te ondernemen voor groei en kwaliteitsontwikkeling. Dit uitgangspunt vertaalt zich vooral in de vier programma's 'Ontwikkelen onderwijskwaliteit', 'Leerlingenbegeleiding', 'Actief burgerschap' en 'Taal in de stad'.

Bij de realisatie van deze programma's hanteert Stedelijk Onderwijs een gelijkvormige kwaliteitswijzer. Elke school zal hiermee haar onderwijskwaliteit systematisch en betrouwbaar in beeld brengen. Een dashboard met indicatoren, bestaande data en vaststellingen uit (zelf)evaluaties, visitaties, doorlichtingen, leerlingvolgsystemen, begeleidingen en (piloot)projecten wordt ontwikkeld. Dit dashboard laat toe om de onderwijskwaliteit in onze scholen, academies en centra in beeld te brengen. Hiermee kan Stedelijk Onderwijs enerzijds gericht remediëren in functie van de basiskwaliteit en anderzijds vooruitgang boeken in de groei naar een volgende ontwikkelingsfase. Periodieke rapporten op organisatie- en onderwijsniveau zijn richtinggevend voor bijsturingen van het kwaliteitsbeleid van Stedelijk Onderwijs. In 2021 wordt één remediëringdossier als prototype voor basisonderwijs, secundair onderwijs en buitengewoon onderwijs op een geïntegreerde procesmatige of systemische manier uitgewerkt en aangepakt.

Impact corona op realisatie actieplan

De coronapandemie heeft vanaf het voorjaar 2020 een grote impact gehad. Ook in 2021 zijn de gevolgen van deze pandemie nog voelbaar. Een aantal ambities uit de meerjarenplanning zullen hierdoor vertraging oplopen terwijl andere ambities net een versnelling doormaken.

In de speerpuntennota 2020-2021 zijn een aantal pandemie-gerelateerde ervaringen en uitdagingen opgenomen die extra aandacht vragen voor de nabije toekomst. Deze ervaringen en uitdagingen worden verder onderzocht en uitgediept en waar nodig opgenomen in de verdere uitvoering van de meerjarenplanning 2020-2025. Er werd een financiële risico analyse opgemaakt in kader van de coronacrisis. Hierdoor bleek dat, onder andere door compenserende financiering van de stad Antwerpen en de Vlaamse overheid en door het bestemmen van eigen middelen, het financieel risico onder controle is.

Bij sommige programma's ter realisatie van de speerpunten zijn er wijzigingen of vertragingen opgetreden naar aanleiding van de coronacrisis. Dit wordt verder in deze nota vermeld bij het specifieke programma.

		Jaarrekening 2020	2021	2022	2023	2024	2025
Exploitatie	Ontvangsten	359.530.208	373.152.801	378.254.612	384.513.528	390.487.626	398.128.558
	Uitgaven	-343.466.728	-359.262.943	-367.005.865	-375.334.797	-381.764.066	-389.151.038
	Saldo	16.063.480	13.889.858	11.248.747	9.178.731	8.723.559	8.977.520
Investing	Ontvangsten	49.670.443	38.231.934	62.433.575	57.188.621	48.564.234	42.293.001
	Uitgaven	-54.582.187	-58.936.765	-125.732.349	-80.088.264	-56.454.154	-56.353.643
	Saldo	-4.911.744	-20.704.831	-63.298.774	-22.899.643	-7.889.920	-14.060.642
Financiering	Ontvangsten	52.670	5.548.853	45.064.537	0	0	0
	Uitgaven	-1.751.851	-1.663.252	-2.254.166	-2.691.651	-2.701.689	-2.709.300
	Saldo	-1.699.180	3.885.601	42.810.371	-2.691.651	-2.701.689	-2.709.300
Budgettair resultaat		9.452.556	-2.929.372	-9.239.657	-16.412.563	-1.868.049	-7.792.422

		Jaarrekening 2020	2021	2022	2023	2024	2025
01 Maximale leerwinst		-9.489.104	-11.202.747	-13.212.405	-13.360.962	-13.538.711	-13.565.703
Exploitatie	Ontvangsten	270.334	472.244	63.985	9.165	7.175	7.175
	Uitgaven	-9.643.960	-11.541.347	-13.139.300	-13.233.537	-13.350.596	-13.431.451
Investering	Uitgaven	-115.478	-133.644	-137.090	-136.590	-195.290	-141.427
02 Sterke teams		-1.454.729	-1.925.332	-2.294.296	-2.288.766	-2.287.904	-2.379.272
Exploitatie	Ontvangsten	272.235	370.100	404.593	347.552	352.185	356.892
	Uitgaven	-1.726.964	-2.295.432	-2.698.889	-2.636.318	-2.640.090	-2.736.164
03 Breed aanbod		-1.371.041	-2.052.138	-2.321.056	-2.216.089	-2.271.636	-2.210.276
Exploitatie	Ontvangsten	428.485	497.607	493.398	480.625	486.456	492.380
	Uitgaven	-1.799.526	-2.549.745	-2.814.454	-2.696.715	-2.758.092	-2.702.657
04 Leer- en werkomgevingen		-31.261.115	-41.231.838	-47.342.989	-55.129.274	-40.224.899	-47.266.019
Exploitatie	Ontvangsten	2.904.886	6.955.272	4.563.092	3.534.993	3.395.830	3.347.934
	Uitgaven	-28.800.613	-32.558.019	-32.617.395	-34.278.692	-34.238.679	-34.939.727
Investering	Ontvangsten	49.670.443	38.231.934	62.433.575	57.188.621	48.564.234	42.293.001
	Uitgaven	-54.473.216	-58.803.121	-125.595.259	-79.951.674	-56.258.864	-56.212.216
Financiering	Ontvangsten	0	5.548.853	45.064.537	0	0	0
	Uitgaven	-562.616	-606.757	-1.191.538	-1.622.523	-1.687.421	-1.755.011
05 Actieve burger		-44.266	-145.533	-122.292	-106.612	-110.220	-110.331
Exploitatie	Ontvangsten	157.102	410.013	190.373	6.600	3.100	3.100
	Uitgaven	-201.368	-555.546	-312.665	-113.212	-113.320	-113.431
06 Algemene werking		53.072.810	53.628.217	56.053.381	56.689.141	56.565.321	57.739.179
Exploitatie	Ontvangsten	355.497.165	364.447.565	372.539.171	380.134.593	386.242.879	393.921.077
	Uitgaven	-301.294.297	-309.762.853	-315.423.162	-322.376.323	-328.663.290	-335.227.609
Investering	Uitgaven	6.507	0	0	0	0	0
Financiering	Ontvangsten	52.670	0	0	0	0	0
	Uitgaven	-1.189.235	-1.056.495	-1.062.628	-1.069.129	-1.014.267	-954.288
Totaal		9.452.556	-2.929.372	-9.239.657	-16.412.563	-1.868.049	-7.792.422

2LWS020501 - Elke leerling realiseert maximale leerwinst

De leerkracht van de lerende staat centraal. We verwachten hoge leerprestaties en maximale leerwinst. We verhogen de gekwalificeerde uitstroom. We begeleiden de lerende en houden rekening met de specifieke noden. Elke leraar maakt hierbij het verschil. We meten leereffecten, begeleiden en sturen bij. We toetsen praktijkervaringen af aan wetenschappelijke inzichten.

Voor de realisatie van dit speerpunt zijn er twee programma's.

Programma 1.1: Ontwikkeling onderwijskwaliteit (PROG11)

Stedelijk Onderwijs legt de lat hoog en streeft naar excellentie. We investeren in kwaliteitsontwikkeling zodat onze lerenden hoge leerresultaten behalen en leerwinst boeken. De directeur is, samen met schoolteam, verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de onderwijskwaliteit gebaseerd op een gedragen visie. Ze kunnen voor het versterken van hun beleidsvoerend vermogen rekenen op ondersteuning.

Werken met zomerscholen

Net zoals in de zomer van 2020 worden er ook in 2021 zomerscholen georganiseerd. Op basis van een positieve evaluatie van de 16 zomerscholen in 2020 werd besloten dit in een proefproject verder te zetten, aangezien het nog te vroeg is dit in te bedden in de reguliere werking.

In 2021 organiseerden we 15 zomerscholen voor het basisonderwijs waar 611 leerlingen minimaal 1 dag deelnamen. Van deze 611 leerlingen zijn er 82 kleuters (hiervoor ontvangt Stedelijk Onderwijs geen subsidies). Eén zomerschool werd georganiseerd in het secundair onderwijs. Hier namen 25 leerlingen minimum een dag deel. Om deze zomerscholen op een kwaliteitsvolle manier te realiseren werden 148 begeleiders ingezet waarvan 76 leraren, 12 andere beroepen, 7 ondersteuners en 53 studenten. Het leerlingenaantal lag dit jaar lager dan voorzien. Van de 744 aangemelde leerlingen, meldden 230 leerlingen af tijdens de zomervakantie en dit vaak tot vlak voor de start van de zomerscholen. 77 leerlingen konden van de wachtlijst worden opgepikt. In tegenstelling tot vorig jaar beslisten ouders om nog op het laatste moment op vakantie te vertrekken.

De hoofddoelstelling blijft het remediëren van de leerachterstand. De focus ligt op leesvaardigheid en leren leren. De zomerscholen bieden een geïntegreerd onderwijsaanbod en verrijksaanbod gebaseerd op verhalend leren. Op die manier wordt ook ingezet op sociale vaardigheden, coöperatief leren, muzische vaardigheden, digitale vaardigheden enz.

Het Stedelijk Onderwijs verwacht hiervoor een subsidie van Vlaanderen (te verkrijgen via stad Antwerpen). De projectuitgaven bedragen circa 70.000 euro, de nutsvoorzieningen bedragen circa 10.500 euro en de interim kosten bedragen circa 278.200 euro in 2021. De subsidie is niet volledig kostendekkend. Het eigen aandeel van Stedelijk Onderwijs bedraagt circa 135.000 euro.

Programma 1.2: Leerlingenbegeleiding (PROG12)

Stedelijk Onderwijs kiest uitdrukkelijk voor een schoolbeleid dat het evenwicht houdt tussen zorg en excelleren. We willen onze leerlingen een gelijke toegang geven tot het volledige onderwijsaanbod en we werken drempels maximaal weg.

We zetten onze schaalgrootte in om elke leerling optimaal te versterken, te begeleiden en de zorg te bieden die nodig is. We geven extra aandacht aan aspecten eigen aan een veranderende samenleving in functie van persoonsvorming en sociale vorming. Dit programma wordt gerealiseerd in nauwe samenwerking met het programma 'Actief burgerschap op school' (PROG51). Er is momenteel geen budget voorzien op het programma leerlingbegeleiding. Dit wordt voornamelijk gerealiseerd door de inzet van personeel.

Lessen uit corona: aanpak leerachterstand met verhoogde zorg

De coronapandemie heeft vooral bij leerlingen met hoge leer- en zorgnoden geleid tot leerachterstanden.

Remediëren en differentiëren binnen een evaluatie- en schoolkader

Dit schooljaar zetten we extra in op het wegwerken van leerachterstanden met een uitgebreide beginsituatieanalyse van elke leerling en klas (september 2021) als vertrekbasis. Ook het sociaal-emotioneel welbevinden van leerlingen krijgt bijzondere aandacht.

Alle initiatieven moet leiden tot een duurzaam remediëringsbeleid waar gewerkt wordt op school-, leerkracht- en leerlingniveau en met het oog op een horizontale samenhang tussen de initiatieven.

Inzetten van een pedagogische reserve

Bij de heropstart van de scholen in mei/juni 2020 werden medewerkers opgeroepen om scholen te helpen. Dit leidde tot een solidariteit en samenwerking tussen de scholen en de ondersteunende diensten. Met deze ervaring hebben we het in schooljaar 2020-2021 én bij uitbreiding ook in het schooljaar 2021-2022 een stap verdergezet om zoveel en zolang mogelijk leerlingen op school te houden. Het leerproces van de leerlingen en cursisten staat voorop. Een pedagogische reserve werd opgezet, die ingezet werd in scholen die bedreigd zijn met sluiting omwille van een te groot lerarentekort ten gevolge van de coronapandemie. De pedagogische reserve bestaat uit medewerkers van de ondersteunende diensten die beschikken over een pedagogisch diploma en die waar nodig opgeleid worden om leerlingen te onderwijzen. Zij zorgen ook voor ondersteuning op maat in trajecten van omgekeerd afstandsonderwijs waar de leerkracht in quarantaine op afstand instructies geeft aan de klas. Daarnaast blijven we inzetten op het ondersteunen van scholen en CLB via noodopdrachten (waarbij ondersteunende medewerkers tijdelijke via logistieke of administratieve ondersteuningstaken de school en het CLB bijstaan). Deze ervaringen kunnen inspirerend zijn voor de toekomst in functie van continuïteit van het onderwijsproces.

		Jaarrekening 2020	2021	2022	2023	2024	2025
A00000 Reguliere werking		-9.373.656	-11.132.410	-13.099.292	-13.238.080	-13.403.592	-13.439.494
Exploitatie	Ontvangsten	122.334	96.244	63.985	9.165	7.175	7.175
	Uitgaven	-9.380.512	-11.095.010	-13.026.187	-13.110.655	-13.215.477	-13.305.242
Investering	Uitgaven	-115.478	-133.644	-137.090	-136.590	-195.290	-141.427
PROG11 Ontwikkeling kwaliteit		-115.448	-70.337	-113.113	-122.882	-135.119	-126.209
Exploitatie	Ontvangsten	148.000	376.000	0	0	0	0
	Uitgaven	-263.448	-446.337	-113.113	-122.882	-135.119	-126.209
01 Maximale leerwinst		-9.489.104	-11.202.747	-13.212.405	-13.360.962	-13.538.711	-13.565.703

2LWS020502 - Sterke teams leveren excellent onderwijs

Elk team ontwikkelt zich tot een professionele leergemeenschap, die de leerwinst verhoogt en de draagkracht versterkt. We werken waardengedreven in een cultuur van vertrouwen en permanente feedback. We werken participatief en co-creatief. We stimuleren persoonlijk en gedeeld leiderschap. We vertrekken vanuit engagement en appreciatie. Samen creëren we een aantrekkelijk klimaat waar mensen graag willen werken.

Voor de realisatie van dit speerpunt zijn er drie programma's.

Programma 2.1: Persoonlijk en gedeeld leiderschap (PROG21)

Sterke teams leveren excellent onderwijs en dragen bij aan de leerwinst van hun lerenden. Stedelijk Onderwijs is een waardengedreven netwerkorganisatie. Het zijn de gemeenschappelijke waarden die medewerkers drijven en verbinden.

De bedrijfswaarden (vertrouwen, deskundigheid, openheid, betrokkenheid en inspiratie) vormen de leidraad van hoe we werken en omgaan met elkaar. Medewerkers krijgen de kans om initiatief te nemen, zich te ontwikkelen en om samen op zoek te gaan naar oplossingen en nieuwe inzichten los van hiërarchie (zomeracademie, onderwijscafé, leerwandeling, ontwikkeltraject leiding geven, breed en gedeeld leiderschap).

We werkten het kader voor het programma verder uit. Het kader is een kompas waarin het concept 'persoonlijk en gedeeld leiderschap' helder gedefinieerd wordt met correcte en foute voorbeelden, geïllustreerd aan de hand van de organisatiewaarden, namelijk openheid, betrokkenheid, deskundigheid, vertrouwen en inspiratie.

Ook stelden we samen met een externe consultant de 360 graden-bevraging van het directiecomité op, zodat de leden van het directiecomité ook vanuit de focus van persoonlijk en gedeeld leiderschap hun eigen leiderschapsvaardigheden kunnen ontwikkelen. We rondde de pilootprojecten 'leerwandeling' en 'lesson study' af. De testfase van de leerwandeling is succesvol afgesloten, maar de verankering is nog niet compleet in de reguliere werking. Op termijn zal de leerwandeling verder geïntegreerd worden op de klasvloer. De 'lesson study' daarentegen, bleek niet haalbaar voor de organisatie. Het proefproject wordt afgesloten en niet opgenomen in de dagelijkse werking.

De aanpassing van het programmabudget ten opzichte van vorige ronde bedraagt + 8.000 euro voor onderwijscafé 's, gespreid over de periode 2021-2025.

Programma 2.2: Draagkracht in balans (PROG22)

De draagkracht van schoolteams staat onder druk. We stellen alles in het werk om het evenwicht te herstellen tussen hoge maatschappelijke verwachtingen en de kracht van onze teams om aan die verwachtingen te voldoen. Onderwijs is een verhaal van mensen. We investeren in het psychosociaal welzijn van onze medewerkers. In dit programma willen we extra aandacht geven aan de verlaging van de draaglast. Dat doen we door de planlast aan te pakken, door in te zetten op een aangepaste schoolorganisatie en op een geïntegreerd welzijnsbeleid.

In het kader van het psychosociaal welzijnsbeleid in onze organisatie, startten we de terugkerende welzijnsbevraging RAPSİ (risicoanalyse psychosociale aspecten) op. De bevraging verloopt stapsgewijs. In het voorjaar 2021 kwamen alle medewerkers van het basisonderwijs aan bod. In het schooljaar 2021-2022 volgen alle andere onderwijsniveaus en de ondersteunende diensten.

Er zijn geen wijzigingen t.o.v. aanpassing 3.

Programma 2.3: Aantrekkelijke werkgever (PROG23)

Het Stedelijk Onderwijs positioneert zich als aantrekkelijke onderwijswerkgever in de ruime regio. We bieden zo een antwoord op het lerarentekort. We willen dat meer potentiële kandidaten expliciet kiezen voor het Stedelijk Onderwijs omwille van onze identiteit en het pedagogische project. We willen een diverser potentieel aanspreken, het afhaken van starters verminderen en zij-instromers aantrekken. Een sterk uitgebouwde HR-strategie vormt de basis voor een authentieke en wervende marketing strategie. In onze employer branding campagne staan de verhalen van onze medewerkers centraal want zij zijn onze belangrijkste ambassadeurs. Ze vertellen hun kijk op (stedelijk) onderwijs. We lanceerden op sociale media verschillende verhalen van collega's die onze bouwstenen als werkgever in de verf zetten. Op LinkedIn en Facebook koppelden we verschillende vacatures aan concrete verhalen en getuigenissen. Vooral op LinkedIn merkten we een groei in volgers. Dit najaar bekijken we hoe we die verhalen nog meer en beter kunnen delen om zo een online community te creëren, zowel voor onze eigen medewerkers als externen.

Het kader van het OnderwijsImpulsfonds werd eind 2020 uitgewerkt. Concreet bestaat het stimuleringsfonds uit financiële en praktische ondersteuning bij scholen die innovatieve onderwijsprojecten willen uitwerken. De focus ligt daarbij ook op digitale innovatie. Er werden twee projecten weerhouden in het najaar van 2021 (Villa Stuivenberg 23.397,48 euro en Stedelijk Lyceum Cadix 17.813,50 euro).

Het grootste deel van het exploitatiebudget onder het programma aantrekkelijke werkgever is voorzien voor large scale interventions, campagne aantrekkelijke werkgever, dag van de leerkracht en het OnderwijsImpulsfonds. Het programmabudget daalt met circa 26.000 euro t.o.v. vorige ronde. De projectuitgaven daalden met 58.789 euro voor het OnderwijsImpulsFonds in 2021. Er was 100.000 euro voorzien in 2021 voor het OnderwijsImpulsFonds. Het niet gebruikte budget werd niet overgezet naar volgende jaren. Verder stegen de exploitatie uitgaven met 32.500 euro voor StedCamp, GPTW-bevraging, en interne communicatie verspreid over de periode 2021-2025.

		Jaarrekening 2020	2021	2022	2023	2024	2025
A00000	Reguliere werking	-1.314.383	-1.679.436	-1.875.796	-1.964.766	-1.968.904	-1.989.957
Exploitatie	Ontvangsten	272.235	370.100	404.593	347.552	352.185	356.892
	Uitgaven	-1.586.618	-2.049.536	-2.280.389	-2.312.318	-2.321.090	-2.346.849
PROG21	Leiderschap	-5.450	-95.000	-97.000	-97.000	-97.000	-97.000
Exploitatie	Uitgaven	-5.450	-95.000	-97.000	-97.000	-97.000	-97.000
PROG22	Draagkracht in balans	0	-39.685	-50.000	0	0	-50.315
Exploitatie	Uitgaven	0	-39.685	-50.000	0	0	-50.315
PROG23	Aantrekkelijke werkgever	-134.896	-111.211	-271.500	-227.000	-222.000	-242.000
Exploitatie	Uitgaven	-134.896	-111.211	-271.500	-227.000	-222.000	-242.000
02	Sterke teams	-1.454.729	-1.925.332	-2.294.296	-2.288.766	-2.287.904	-2.379.272

2LWS020503 – Breed aanbod in functie van leren en werken

We organiseren een aantrekkelijk, breed en toekomstgericht opleidingsaanbod zodat iedereen de kans krijgt zich levenslang te ontwikkelen. Het doel van onze opleidingen is groeien naar werk, een vervolgopleiding of persoonlijke ontwikkeling. We werken samen met partners om de aansluiting tussen onderwijs en de arbeidsmarkt te versterken. Voor de realisatie van dit speerpunt zijn er drie programma's.

Programma 3.1: Levenslang leren (PROG31)

Het Stedelijk Onderwijs heeft de unieke positie in de stad om het levenslang leren van elke Antwerpenaar te garanderen. We organiseren een breed en doordacht opleidingsaanbod in functie van werk of een vervolgopleiding. Door te investeren in doorlopende leerlijnen en ononderbroken leerloopbanen verhogen we de gekwalificeerde uitstroom en verminderen we de schoolse vertraging. Schaalgrootte en lange termijnvisie vormen de basis van onze strategische aanbodoefening. De projecten 'Kunstkuren', 'Instrumentinitiatie' en 'Artifex' vormen 90% van de gebudgetteerde exploitatie uitgaven.

Er zijn geen wijzigingen t.o.v. aanpassing 3.

Programma 3.2: Onderwijs-arbeidsmarkt (PROG32)

Met dit programma willen we de gekwalificeerde uitstroom verhogen door een naadloze aansluiting met de arbeidsmarkt te realiseren. We werken nauw samen met de stad en externe partners. Tussen onderwijs en arbeidsmarkt creëren we innoverende hefboomen, die een antwoord kunnen bieden op de uitdagingen van het werken en leren in de stad van morgen.

Op vlak van monitoring en meten, creëerden we een prototype van doorstroombevraging voor onze afgestudeerde studenten en cursisten van een aantal richtingen van het (beroeps)secundair onderwijs en het volwassenenonderwijs. In die bevraging peilden we bij de deelnemers naar of en hoe hun opleiding hen adequaat voorbereidde op de arbeidsmarkt. Uit de resultaten bleek dat veel leerlingen uit het beroepssecundair onderwijs hun kans wagen op de hogeschool of universiteit, maar vaak zonder succes. In het najaar rollen we de bevraging opnieuw uit.

We zetten ook in op de samenwerking met de lokale economie. Aangezien we in 2030 een tekort van 25% aan zorgpersoneel verwachten in Antwerpen, is de zorgsector prioritair. Uit de doorstroombevraging bleek dat onze opleidingen goed aansluiten bij de sector, maar dat onze instroom onvoldoende is. Om meer instroom te genereren sloegen we de handen in elkaar met onder andere ZNA en Zorgbedrijf Antwerpen voor de oprichting van een Zorglab op de Stuivenbergsite. Concreet stemmen we onze opleidingen en het stagebeleid nog meer op elkaar af en denken we na over hybride leeromgevingen. Aansluitend sloten HBO5 en AP Hogeschool een overeenkomst waarbij HBO5 meer erkenning krijgt in de belangrijke rol die zij opnemen in de praktijkgerichte vorming en specifieke ondersteuning van hun studenten.

Samen met 3 onderwijscoaches uit externe jeugdorganisaties, namelijk Formaat, JES en Kras Jeugdwerk, gingen we aan de slag in 7 van onze scholen: Stedelijk Lyceum Lakbors, Cadix, Eilandje, Olympiade, Zuid, Lamorinière en Expo. De organisaties begeleidden er 60 leerlingen met als doel schooluitval vermijden

Er zijn geen wijzigingen t.o.v. aanpassing 3.

Programma 3.3: Aantrekkelijke onderwijsverstrekker (PROG33)

Het Stedelijk Onderwijs heeft nood aan een duidelijke marketingstrategie om zijn scholen onderscheidend en aantrekkelijk te profileren naar zijn doelgroepen. Het merk Stedelijk Onderwijs kan hierin ondersteunend en versterkend zijn. We bouwen aan een sterke reputatie. Onze medewerkers, ouders en leerlingen zijn ons uithangbord en ambassadeurs.

De aanpassing t.o.v. vorige ronde bedraagt circa - 54.000 euro exploitatie uitgaven. Door de coronasituatie heeft de afdeling Marketing en Communicatie iets minder diensten geleverd aan de verschillende onderwijsniveaus (bv. drukwerk of campagnes).

		Jaarrekening 2020	2021	2022	2023	2024	2025
A00000 Reguliere werking		-1.174.251	-1.556.620	-1.739.166	-1.713.373	-1.726.512	-1.724.702
Exploitatie	Ontvangsten	425.906	467.049	461.689	480.625	486.456	492.380
	Uitgaven	-1.600.157	-2.023.669	-2.200.855	-2.193.998	-2.212.968	-2.217.082
PROG31 Levenslang leren		-80.411	-324.160	-366.300	-326.300	-366.300	-304.307
Exploitatie	Ontvangsten	2.579	30.558	31.708	0	0	0
	Uitgaven	-82.990	-354.718	-398.008	-326.300	-366.300	-304.307
PROG32 Onderwijs arbeidsmarkt		0	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Exploitatie	Uitgaven	0	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
PROG33 Aantrekkelijk onderwijs		-116.379	-141.358	-185.590	-146.417	-148.824	-151.268
Exploitatie	Uitgaven	-116.379	-141.358	-185.590	-146.417	-148.824	-151.268
03 Breed aanbod		-1.371.041	-2.052.138	-2.321.056	-2.216.089	-2.271.636	-2.210.276

2LWS020504 - Voldoende, duurzame en inspirerende leer- en werkomgevingen

We spelen onze schaalgrootte uit en gaan efficiënt om met mensen, middelen en ruimte. Scholen, academies en centra zijn inspirerende, gezonde en veilige leeromgevingen die professioneel zijn uitgerust. We investeren in voldoende capaciteit en duurzame gebouwen die we breed openstellen.

Voor de realisatie van dit speerpunt zijn er drie programma's.

Programma 4.1: Aantrekkelijke schoolomgeving (PROG41)

Het Stedelijk Onderwijs bouwt mee aan de stad van morgen door het realiseren van voldoende, gezonde, duurzame en inspirerende leer- en werkomgevingen voor haar lerenden en medewerkers. Duurzame en inspirerende schoolgebouwen verhogen het welbevinden, wat bijdraagt tot betere leerprestaties. Aantrekkelijke gebouwen faciliteren het leerproces. Zo zorgen we ervoor dat schoolteams zich kunnen concentreren op hun kerntaak. De voornaamste zaken die onder dit programma zitten zijn het masterplan en DBFM.

Het Masterplan Onderwijspatrimonium 2020-2025 van Stedelijk Onderwijs is een concreet programma van vastgoedprojecten (nieuwbouw en renovaties) die bijdragen tot het realiseren van 4 ambities:

1. In een grootstedelijke context met een sterke demografische groei voorziet Stedelijk Onderwijs in een voldoende en gepast aanbod en draagt zijn steentje bij tot de nodige capaciteitsuitbreidingen in basis- en secundair onderwijs.
2. Stedelijk Onderwijs zet zijn inhaalbeweging verder en zorgt voor het behoud van capaciteit door het bouwen, renoveren en onderhouden van zijn schoolgebouwen tot kwalitatieve en gezonde leer- en werkomgevingen.
3. Stedelijk Onderwijs realiseert duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen. We realiseren mee de klimaatdoelstellingen van de stad met energiebesparende maatregelen, meer groen in buitenruimtes, verbetering van de luchtkwaliteit, ...
4. Stedelijk Onderwijs voorziet multifunctionele en flexibele gebouwen en speelplaatsen, die waar mogelijk breed kunnen gebruikt worden door wijk-, cultuur- en sportverenigingen, zodat de school het kloppend hart van de wijk kan zijn.

Het masterplan wordt gerealiseerd via investeringen enerzijds en via alternatieve financieringen (DBFM Scholen van Morgen, huursubsidies) anderzijds.

Het masterplan 2020-2025 stijgt met circa 2 mio euro ten opzichte van aanpassing 3. Het aandeel stadsdotatie is gestegen met circa 8,3 mio euro voor HBO5 verpleegkunde en het zorglab. De toekenning van de investeringsdotatie voor HBO5 kadert in de renovatie van een deel van de gebouwen op de Stuivenbergsite voor 270 leerlingen van HBO5 verpleegkunde en een zorglab. De realisatie van dit project is noodzakelijk om de slechte toestand van de huidige schoolinfrastructuur te verbeteren, alsook voor het creëren van extra opleidingscapaciteit in functie van het verhogen van de instroom van zorgprofielen op de arbeidsmarkt. De Agion subsidies daalden met circa 5,1 mio euro. Dit is steeds een momentopname en kan wijzigen door verschuivingen in de tijd van projecten. Over eventuele extra Agion middelen capaciteit voor de tweede helft van de legislatuur is echter nog geen duidelijkheid. Deze zijn veiligheidshalve dan ook niet opgenomen als te verwachten uitgaven, te meer omdat er naast capaciteitssubsidies ook een eigen aandeel moet voorzien worden. De overige subsidies (bv. Ovam, sport Vlaanderen, groendaken) daalden met circa 0,2 mio euro. Tot slot was er ook een afname van de eigen middelen van Stedelijk Onderwijs ten bedrage van 0,9 mio euro voornamelijk te wijten aan de sterke stijging van de prijzen voor nutsvoorzieningen.

In aanloop naar de speerpuntennota 2022-2023 wordt een eerste review (herziening) van het masterplan onderwijspatrimonium ter goedkeuring voorgelegd aan de raad van bestuur. Zowel de verschillende lijsten met projecten als de geformuleerde indicatoren bij de ambities krijgen een update.

Programma 4.2: Digitalisering onderwijs (PROG42)

Technologie is niet meer weg te denken in de samenleving. Leraren hebben de nodige digitale competenties nodig om die technologie toe te passen in de onderwijsleerpraktijk. Hiervoor moet elke school uitgerust zijn met de nodige telematica basisuitrusting. Het kwaliteitsvol leren kan versterkt worden door innovatie en digitaal leren.

Daarbij wordt zowel gewerkt vanuit impulsen van op de klasvloer door vernieuwende initiatieven te ondersteunen, als vanuit kansen die zich aanbieden vanuit andere sectoren of vernieuwende technologieën. Een duidelijk kader voor digitaal leren waarin keuzes worden gemaakt in functie van pedagogische meerwaarde is nodig om het in te bedden in een kwalitatief schoolbeleid. Daarnaast blijven we investeren in het verbeteren of vernieuwen van de bestaande IT-toepassingen.

De aanpassing ten opzichte van vorige ronde bedraagt + 1,3 mio euro investeringsuitgaven. De uitrusting van de administratieve werkplekken werd mee onder het programmabudget voorzien, in tegenstelling tot vorige ronde waar dit onder reguliere werking zat. De uitrusting van de pedagogische werkplekken zat al mee onder het programmabudget.

Programma 4.3: Servicemodel op maat van de scholen (PROG43)

We willen de ondersteuning en coördinatie naar scholen efficiënter en doeltreffender organiseren. We helpen scholen in het versterken van hun onderwijsproces. Door een slimme coördinatie ondersteunen we hen maximaal in de uitvoering van de zakelijke processen.

Het grootste deel van het voorziene exploitatiebudget heeft betrekking op geplande interventies.

De aanpassing ten opzichte van vorige ronde bedraagt - 42.300 euro in 2021. Deze daling heeft te maken met de ontwikkeling van het platform O365 (-36.300 euro), dat als basis zal dienen om een nieuw contactboek op te zetten. Dit valt niet meer onder het programmabudget, maar wordt opgenomen binnen het reguliere budget van ICT aangezien daar nog ruimte is. Verder is er ook 6.000 euro vrijgekomen bij niet doorgegangene interventies in 2021 wegens corona.

Lessen uit corona: digitalisering onderwijs en telewerken op kruissnelheid

Digitalisering onderwijs

Leerkrachten en leerlingen/cursisten werden plots geconfronteerd met diverse vormen van hybride leren en afstandsonderwijs. Een duidelijk kader voor digitaal leren waarin keuzes worden gemaakt in functie van pedagogische meerwaarde is nodig om het in te bedden in een kwalitatief schoolbeleid. Het moet ook geïntegreerd worden in het personeelsbeleid en in de schoolorganisatie. Hierop inzetten vraagt ook om versterking van de digitale competenties en een verhoging van de IT-professionaliseringsgraad van de schoolteams. Het programma Digitalisering Onderwijs zal versneld gerealiseerd worden. In aanpassing 2 was dit al zichtbaar door de versnelde uitrol van de digitale werkplek voor het onderwijzend personeel. Dit traject was volledig rond tegen het einde van schooljaar 2020-2021. In het schooljaar 2024-2025 volgt dan de vervanging van de toestellen. In aanpassing 3 van het meerjarenplan werd de overdracht van de niet opgevraagde investeringsdotatie van 2020 opgenomen in 2021 als ontvangst (circa 1,8 mio euro voor laptops leerkrachten). Daarnaast werd in aanpassing 3 ook de budgettering van de uitrol van de digitale leerplek voor de leerlingen opgenomen. Deze is gepland in de komende twee schooljaren. Per onderwijsniveau is een kader uitgewerkt in de vorm van een blauwdruk. Er werden vorige ronde ook eigen middelen voorzien (circa 1,2 mio euro) om de netwerkinfrastructuur van de scholen te versterken. Ondertussen werd het programma uitgebreid toegelicht op de raad van bestuur van mei 2021. De uitrol en uitvoering ervan is volop bezig.

Een werkplek voor elke taak

Tijdens de lockdown werd thuiswerk de norm voor de medewerkers van de ondersteunende diensten, wat automatisch leidde tot een verhoogde vorm van digitaal samenwerken. Deze situatie leverde enkele waardevolle ervaringen op die we als organisatie graag willen vasthouden en verankeren. We maakten in 2021 een update van het reeds bestaande beleid rond tijd- en plaatsafhankelijk werken in onze organisatie. We gebruiken daarbij alle verworven inzichten die we hebben waargenomen en ontdekt (interne blik). Daarnaast leren we van maatschappelijke trends en evoluties en passen deze toe op onze organisatie (externe blik). We kiezen voor een beleid dat past in de visie van de organisatie en ingebed wordt in de strategische keuzes die gemaakt zijn/worden. Een belangrijke leidraad in deze oefening is het bieden van de best mogelijke dienstverlening aan scholen en de zoektocht vanuit welke werkplek dat best gebeurt. Dat kan ook de thuiswerkplek zijn, of een locatie gekozen in samenspraak met scholen.

		Jaarrekening 2020	2021	2022	2023	2024	2025
A00000 Reguliere werking		-31.291.740	-38.588.916	-36.340.119	-34.825.918	-34.760.082	-37.243.999
Exploitatie	Ontvangsten	1.337.163	5.301.776	1.866.800	82.776	78.334	78.899
	Uitgaven	-26.711.724	-30.207.015	-28.156.405	-28.288.517	-28.288.656	-28.170.213
Investering	Ontvangsten	3.344.487	3.079.515	2.656.582	2.957.426	2.778.745	2.694.839
	Uitgaven	-9.261.665	-16.763.192	-12.707.096	-9.577.604	-9.328.504	-11.847.524
PROG41 Schoolomgeving		173.019	-2.282.815	-9.523.165	-20.178.356	-4.774.817	-7.812.020
Exploitatie	Ontvangsten	1.567.724	1.653.496	2.696.291	3.452.217	3.317.497	3.269.035
	Uitgaven	-2.022.058	-2.327.003	-4.450.990	-5.980.175	-5.940.022	-6.759.514
Investering	Ontvangsten	45.538.375	33.041.947	59.358.046	53.981.195	45.270.489	39.370.162
	Uitgaven	-44.348.405	-39.593.351	-110.999.511	-70.009.070	-45.735.360	-41.936.692
Financiering	Ontvangsten	0	5.548.853	45.064.537	0	0	0
	Uitgaven	-562.616	-606.757	-1.191.538	-1.622.523	-1.687.421	-1.755.011
PROG42 Digitalisering onderwijs		-75.565	-336.106	-1.469.705	-115.000	-680.000	-2.200.000
Investering	Ontvangsten	787.582	2.110.472	418.947	250.000	515.000	228.000
	Uitgaven	-863.146	-2.446.579	-1.888.652	-365.000	-1.195.000	-2.428.000
PROG43 Servicemodel op maat		-66.830	-24.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Exploitatie	Uitgaven	0	-24.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Investering	Uitgaven	-66.830	0	0	0	0	0
04 Leer- en werkomgevingen		-31.261.115	-41.231.838	-47.342.989	-55.129.274	-40.224.899	-47.266.019

2LWS020505 - Elke leerling ontwikkelt zich tot een actieve burger

De school is een veilige oefenplek om burgerschapscompetenties te verwerven en samen te werken aan een betere stad. We zoeken samen antwoorden op uitdagingen in een veranderende samenleving. We zien actief burgerschap als deel van elk vak en als rode draad doorheen de ganse schoolwerking. We willen samen met alle lerenden en betrokkenen onze scholen rechtvaardiger, democratischer, vreedzamer, diverser en wereldser maken. Het versterken van taalvaardigheid is een cruciale hefboom om zich te ontwikkelen, uit te drukken en relaties uit te bouwen.

Voor de realisatie van dit speerpunt zijn er twee programma's gedefinieerd.

Programma 5.1 Actief burgerschap op school (PROG51)

Voor het Stedelijk Onderwijs gaat onderwijs over méér dan vakkennis verwerven. Onderwijs gaat ook over het leven. En tegelijkertijd zien wij het leven als een aaneenschakeling van levenslang leren. Actief burgerschap is voor ons niet te vatten in één vak, maar loopt als een rode draad doorheen een ganze schoolwerking. Deze zienswijze vertalen we in de slagzin 'Onderwijs is leven', waarmee we willen duidelijk maken hoe wij kijken naar actief burgerschap op school. We integreerden burgerschapscompetenties in de modernisering van het secundair onderwijs en verankeren we de competenties in de visie van nieuwe secundaire scholen. We ontwikkelden een rapportagetool voor het secundair onderwijs, afgestemd op de nieuwe eindtermen, om systematisch te rapporteren over Actief burgerschap. Concreet wordt er weergegeven hoe een leerling evolueert als actieve burger. De komende twee jaar zal die tool geïmplementeerd worden. We werkten een concept uit voor onze teams van het basisonderwijs om gemakkelijker met (moeilijke) maatschappelijke onderwerpen aan de slag te gaan op de klasvloer. Het resultaat is een aanvullend curriculum en een toolbox met concrete werkvormen om leraren op maat te ondersteunen. Als enige Vlaamse onderwijsorganisatie lanceerden we de afgelopen maanden een unieke samenwerking tussen alle inspecteurs van de levensbeschouwelijke vakken. Voortaan hanteren we een afsprakenkader om samen te werken aan kwalitatieve levensbeschouwelijke projecten.

Internationalisering stond de afgelopen maanden on hold door corona en de bijbehorende reisbeperkingen. We hopen binnenkort vooral een nieuwe doorstart te maken met het jaarthema 'Wereldschool'. Het programmabudget daalde met circa 63.000 euro t.o.v. vorige ronde. Er is 14.000 euro vrijgekomen bij afdeling actief burgerschap en 49.000 euro vrijgekomen bij afdeling internationalisering in 2021. Dit is voornamelijk te wijten aan interventies die niet zijn doorgegaan wegens corona.

Programma 5.2 Taal in de stad (PROG52)

Voor heel wat van onze leerlingen is het Nederlands de tweede of zelfs de derde taal. We zetten voor al onze leerlingen dan ook sterk in op een grondige algemene beheersing van het Nederlands en op een degelijke kennis van een of meerdere andere talen. De taalvaardigheid van onze leerlingen is een voorwaarde voor kwalificatie, persoonsvorming en sociale vorming. We willen dat ze doorgroeien naar een gewaardeerde plek in onze samenleving. Dit programma is dan ook nauw verweven met de realisatie van de andere programma's (PROG51, PROG11,...). Iedere leraar van het Stedelijk Onderwijs is immers taalleraar. Taal in de Stad realiseert zijn doelstellingen vooral op mensmiddelen (interne begeleiding), maar heeft voor sommige doelstellingen ook nood aan externen voor professionalisering en voor toolontwikkeling (bv. screening leerlingen).

Het programmabudget steeg met 1.000 euro t.o.v. vorige ronde. Het reeds voorziene budget van 10.000 euro in 2021 wordt doorgeschoven naar 2022. In 2021 worden er slechts enkele kleinere kosten verwacht ten bedrage van 1.000 euro.

		Jaarrekening 2020	2021	2022	2023	2024	2025
A00000 Reguliere werking		-21.722	-95.332	-2.985	2.800	-700	-700
Exploitatie	Ontvangsten	147.126	406.989	180.373	6.600	3.100	3.100
	Uitgaven	-168.848	-502.321	-183.358	-3.800	-3.800	-3.800
PROG51 Burgerschap op school		-22.544	-49.201	-109.307	-109.412	-109.520	-109.631
Exploitatie	Ontvangsten	9.976	3.024	10.000	0	0	0
	Uitgaven	-32.520	-52.225	-119.307	-109.412	-109.520	-109.631
PROG52 Taal in de stad		0	-1.000	-10.000	0	0	0
Exploitatie	Uitgaven	0	-1.000	-10.000	0	0	0
05 Actieve burger		-44.266	-145.533	-122.292	-106.612	-110.220	-110.331

Financiële nota

De financiële nota bevat het financiële doelstellingenplan (schema M1), de staat van het financieel evenwicht (schema M2) en het overzicht van de kredieten (schema M3 – de kredieten voor het lopende boekjaar 2021 worden gewijzigd en de kredieten voor boekjaar 2022 worden vastgesteld).

Schema M1: Financieel doelstellingenplan

		Jaarrekening	Meerjarenplan				
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
Prioritaire beleidsdoelstelling 2LWS02							
Onderwijs							
Exploitatie	Uitgaven	343.466.728	359.262.943	367.005.865	375.334.797	381.764.066	389.151.038
	Ontvangsten	359.530.208	373.152.801	378.254.612	384.513.528	390.487.626	398.128.558
	Saldo	16.063.480	13.889.858	11.248.747	9.178.731	8.723.559	8.977.520
Investerings	Uitgaven	54.582.187	58.936.765	125.732.349	80.088.264	56.454.154	56.353.643
	Ontvangsten	49.670.443	38.231.934	62.433.575	57.188.621	48.564.234	42.293.001
	Saldo	-4.911.744	-20.704.831	-63.298.774	-22.899.643	-7.889.920	-14.060.642
Financiering	Uitgaven	1.751.851	1.663.252	2.254.166	2.691.651	2.701.689	2.709.300
	Ontvangsten	52.670	5.548.853	45.064.537	0	0	0
	Saldo	-1.699.180	3.885.601	42.810.371	-2.691.651	-2.701.689	-2.709.300
Totalen							
Exploitatie	Uitgaven	343.466.728	359.262.943	367.005.865	375.334.797	381.764.066	389.151.038
	Ontvangsten	359.530.208	373.152.801	378.254.612	384.513.528	390.487.626	398.128.558
	Saldo	16.063.480	13.889.858	11.248.747	9.178.731	8.723.559	8.977.520
Investerings	Uitgaven	54.582.187	58.936.765	125.732.349	80.088.264	56.454.154	56.353.643
	Ontvangsten	49.670.443	38.231.934	62.433.575	57.188.621	48.564.234	42.293.001
	Saldo	-4.911.744	-20.704.831	-63.298.774	-22.899.643	-7.889.920	-14.060.642
Financiering	Uitgaven	1.751.851	1.663.252	2.254.166	2.691.651	2.701.689	2.709.300
	Ontvangsten	52.670	5.548.853	45.064.537	0	0	0
	Saldo	-1.699.180	3.885.601	42.810.371	-2.691.651	-2.701.689	-2.709.300

Autonoom gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen / Aanpassing 4 van het meerjarenplan 2020 - 2025

Schema M2: De staat van het financiële evenwicht

Budgettair resultaat	Jaarrekening	Meerjarenplan				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
I. Exploitatiesaldo (a-b)	16.063.480	13.889.858	11.248.747	9.178.731	8.723.559	8.977.520
a. Ontvangsten	359.530.208	373.152.801	378.254.612	384.513.528	390.487.626	398.128.558
b. Uitgaven	343.466.728	359.262.943	367.005.865	375.334.797	381.764.066	389.151.038
II. Investeringsaldo (a-b)	-4.911.744	-20.704.831	-63.298.774	-22.899.643	-7.889.920	-14.060.642
a. Ontvangsten	49.670.443	38.231.934	62.433.575	57.188.621	48.564.234	42.293.001
b. Uitgaven	54.582.187	58.936.765	125.732.349	80.088.264	56.454.154	56.353.643
III. Saldo exploitatie en investeringen (I+II)	11.151.736	-6.814.973	-52.050.027	-13.720.912	833.639	-5.083.122
IV. Financieringsaldo (a-b)	-1.699.180	3.885.601	42.810.371	-2.691.651	-2.701.689	-2.709.300
a. Ontvangsten	52.670	5.548.853	45.064.537	0	0	0
b. Uitgaven	1.751.851	1.663.252	2.254.166	2.691.651	2.701.689	2.709.300
V. Budgettair resultaat van het boekjaar (III+IV)	9.452.556	-2.929.372	-9.239.657	-16.412.563	-1.868.049	-7.792.422
VI. Gecumuleerd budgettair resultaat vorig boekjaar	28.789.506	38.242.062	35.312.691	26.073.034	9.660.471	7.792.422
VII. Gecumuleerd budgettair resultaat (V+VI)	38.242.062	35.312.691	26.073.034	9.660.471	7.792.422	0
VIII. Onbeschikbare gelden	0	0	0	0	0	0
IX. Beschikbaar budgettair resultaat (VII-VIII)	38.242.062	35.312.691	26.073.034	9.660.471	7.792.422	0

Autofinancieringsmarge	Jaarrekening	Meerjarenplan				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
I. Exploitatiesaldo	16.063.480	13.889.858	11.248.747	9.178.731	8.723.559	8.977.520
II. Netto periodieke aflossingen (a-b)	1.170.811	1.101.804	-1.185.255	1.528.468	1.491.973	1.451.122
a. Periodieke aflossingen conform de verbintenissen	1.622.839	1.663.252	2.254.166	2.691.651	2.701.689	2.709.300
b. Periodieke terugvordering leningen	-452.029	561.447	3.439.421	1.163.183	1.209.715	1.258.177
III. Autofinancieringsmarge (I-II)	14.892.669	12.788.054	12.434.002	7.650.263	7.231.586	7.526.397

Gecorrigeerde autofinancieringsmarge	Jaarrekening	Meerjarenplan				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
I. Autofinancieringsmarge	14.892.669	12.788.054	12.434.002	7.650.263	7.231.586	7.526.397
II. Correctie op de periodieke aflossingen (a-b)	-2.027.266	-1.861.240	-1.581.174	-4.568.518	-4.343.148	-4.119.402
a. Periodieke aflossingen conform de verbintenissen	1.622.839	1.663.252	2.254.166	2.691.651	2.701.689	2.709.300
b. Gecorrigeerde aflossingen o.b.v. de financiële schulden	3.650.105	3.524.492	3.835.340	7.260.169	7.044.837	6.828.702
III. Gecorrigeerde autofinancieringsmarge (I-II)	12.865.403	10.926.813	10.852.829	3.081.745	2.888.437	3.406.995

Autonoom gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen / Aanpassing 4 van het meerjarenplan 2020 - 2025

Schema M3: Overzicht van de kredieten

	2021		2022	
	Uitgaven	Ontvangsten	Uitgaven	Ontvangsten
Kredieten Autonomo gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen	419.862.960	416.933.588	494.992.381	485.752.724
Exploitatie	359.262.943	373.152.801	367.005.865	378.254.612
Investerings	58.936.765	38.231.934	125.732.349	62.433.575
Financiering	1.663.252	5.548.853	2.254.166	45.064.537
Leningen en leasings	1.663.252	5.548.853	2.254.166	45.064.537
Toegestane leningen en betalingsuitstel	0	0	0	0

Autonomo gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen / Aanpassing 4 van het meerjarenplan 2020 - 2025

Motivering van de wijzigingen

De geraamde ontvangsten en uitgaven zijn aangepast aan alle bijkomende informatie die ondertussen beschikbaar is. In deze nota worden de voornaamste aanpassingen in het budget opgelijst.

Geen inhoudelijke wijzigingen aan de doelstellingen

Voor alle geformuleerde doelstellingen is een raming gemaakt van het budget vereist voor de realisatie van deze doelstellingen. Aan de doelstellingen zijn in deze aanpassing van het meerjarenplan geen inhoudelijke wijzigingen aangebracht. De verdeling van de budgetten over de doelstellingen wordt evenwel bij elk budgetproces bijgestuurd en dus ook bij deze aanpassing van het meerjarenplan. In de strategische nota van deze vierde aanpassing van het meerjarenplan zijn de voornaamste aanpassingen in de programmabudgetten weergegeven.

Wijzigingen exploitatiebudget

Stadsdotatie exploitatie

De exploitatiedotatie van de stad aan het Stedelijk Onderwijs voor de periode 2021-2025 is gestegen met 195.533,37 euro. De voornaamste redenen zijn een toelage voor de zomerscholen (+ 0,4 mio euro), een toelage voor coördinatie uren omwille van capaciteitsuitbreiding in het buitengewoon onderwijs (+ 0,08 mio euro), de verderzetting van het proefproject gezonde schoolmaaltijden bij zes basisscholen (+ 0,05 mio euro), een toelage voor noodopvang georganiseerd in de paasvakantie (+ 0,03 mio euro), een toelage voor een parkeerfonds dossier Montessoristraat (+ 0,01 mio euro), de compensatie voor de REG lening voor 2013 (- 0,3 mio euro) en het effect van de indexatie op het personeelsbudget (- 0,07 mio euro). De responsabiliseringsbijdrage, inbegrepen in de exploitatiedotatie, is niet gewijzigd t.o.v. vorige aanpassing.

Specifieke werkingssubsidies Vlaanderen

De specifieke werkingssubsidies Vlaanderen (rubriek 74050) daalden met circa 0,5 mio euro. Hiervan is circa 0,3 mio euro toe te wijzen aan de subsidie voor zomerscholen, die vorige budgetronde voorzien werd onder rubriek 74050 maar nu mee voorzien werd binnen de exploitatiedotatie (7401). De overige 0,2 mio euro is gespreid over de verschillende onderwijsniveaus.

Exploitatiesubsidies Agion

De exploitatiesubsidies Agion (rubriek 74052) daalden met circa 0,9 mio euro over de periode 2021-2025. Omdat het nog niet duidelijk is of en wanneer het gebouw op Nieuw Zuid in gebruik kan genomen worden, zijn uit voorzichtigheid de ontvangsten van huursubsidies voor Nieuw Zuid verwijderd uit het budget. Deze bedroegen initieel circa 70.000 euro in 2021 en circa 209.000 euro/jaar over de periode 2022-2025. Het directiecomité kreeg de opdracht van de raad van bestuur om te onderzoeken voor welk onderwijsniveau een scholenbouwproject op Nieuw Zuid zal gerealiseerd worden. In een latere aanpassing van het meerjarenplan kan dan een eventuele huursubsidie opnieuw opgenomen worden.

Huur infrastructuur

De huur infrastructuur 2021-2025 (rubriek 6100) is gedaald met circa 0,5 mio euro. Dit heeft te maken met de aanpassing van enkele huurcontracten, waaronder het wegvallen van de huur Nieuw Zuid (zie hierboven) en de verlenging van de contracten in de Nerviërsstraat en de A. Schneiderlaan.

Nutsvoorzieningen

De nutsvoorzieningen (rubriek 611 gas, elektriciteit) zijn in deze vierde aanpassing van het meerjarenplan gestegen met circa 3 mio euro over de periode 2021-2025. Er werd een inschatting gemaakt o.b.v. het verbruik 2019, rekening houdend met de stijgende energieprijzen. Het budget voor water werd niet bijgestuurd ten opzichte van aanpassing 3.

Projectuitgaven

De projectuitgaven (rubriek 6152) daalden met 0,7 mio euro over de periode 2021-2025. Bij de ondersteunende diensten is een daling terug te vinden van circa 0,7 mio euro. Het OnderwijsImpulsFonds daalde in 2021 met circa 0,06 mio euro. Via twee projecten (in Villa Stuivenberg en Stedelijk Lyceum Cadix) worden met deze middelen de leerkrachten ondersteund om innovatie op de klasvloer te realiseren en deze te verspreiden in de organisatie. De projectuitgaven van 'Kunstkuren' daalden met circa 0,6 mio euro. Het totale budget voor kunstkuren blijft gelijk, maar het budget van de rubriek projectuitgaven werd verschoven naar de rubriek uitzendkrachten en interims. Verder daalde het projectbudget van zomerscholen, georganiseerd in de zomer van 2021, met circa 0,07 mio euro door een verschuiving naar de rubriek 6170 interims en werd circa 0,07 mio euro projectbudget voorzien voor leerlingbegeleiding, aanvangsbegeleiding en pedagogische begeleiding. Dit laatste budget was ook al voorzien in vorige aanpassingen, hetzij verspreid over verschillende rubrieken waaronder nascholing en teambuilding. Bij het volwassenenonderwijs stijgt het project internationalisering met circa 0,1 mio euro, en bij het buitengewoon onderwijs dalen de projectuitgaven voor Peerdsbos met circa 0,1 mio euro omwille van de coronasituatie.

Uitzendkrachten en interims

De rubriek uitzendkrachten en interims (6170) steeg met circa 2,7 mio euro over het ganse meerjarenplan. Ten eerste stegen de interimkosten met circa 0,6 mio euro over het ganse meerjarenplan ten gevolge van de budgetverschuiving kunstkuren (zie ook rubriek projecten). Ten tweede stegen de interimkosten voor het poetspersoneel met circa 2,3 mio euro over het ganse meerjarenplan. De loonkost voor het vast personeel poets wordt gebudgetteerd op 92% (door afwezigheden of ziekte geen volledige invulling), maar de daarmee gepaard gaande interimkosten voor poets werden onvoldoende verhoogd in het verleden. Daarnaast wordt het raamcontract voor interim poets vernieuwd in 2022. Er wordt een hoger uurtarief verwacht. De interimkost poetspersoneel en de spanning op de 92% worden nauwgezet opgevolgd de komende periode. Ten derde was er een stijging met 0,08 mio euro voor de capaciteitsuitbreiding in het buitengewoon onderwijs in 2021 en 2022 (gefinancierd via exploitatiedotatie 2021). Ten vierde werd er circa 0,2 mio euro minder voorzien in 2021 voor PWB kosten basisonderwijs. Bovenop het gesubsidieerde pakket wordt dus nog extra personeel aangesteld, bv. om de opdracht van een personeelslid aan te vullen tot een voltijdse opdracht. In het geval van het Stedelijk Onderwijs dragen de scholen solidair werkingstoelagen af aan afdeling Lonen voor de financiering van deze PWB.

Door de gedeeltelijke instorting van het schoolgebouw voor Zuidzin, werd de voorziene loonkost voor PWB geheroënt naar de solidaire investeringsmiddelen van het basisonderwijs. Bij het CLB is er een stijging van 0,1 mio euro doordat er in deze aanpassing van het meerjarenplan een extra medewerker wordt tewerkgesteld, die gefinancierd wordt via Stad Antwerpen (van 1 naar 2 personen, ontvangst rubriek 7460). Bij het volwassenenonderwijs is er een daling van 0,2 mio euro. In het verleden gebeurde er een bijpassing voor uren leerkracht via PWB. Dit werd afgebouwd.

Lonen contractuele medewerkers

De lonen van de contractuele medewerkers en de bijhorende werkgeversbijdragen (rubriek 6202 en 6212) daalden met circa 3,2 mio euro over het ganse meerjarenplan. Extra busbegeleiders werden aangesteld om de bijkomende ritten n.a.v. corona te rijden. Tijdens aanpassing 3 werden deze busbegeleiders geïntegreerd in het meerjaren-personeelsplan. Dit schooljaar is er opnieuw een normale bezetting van busbegeleiders. Daarnaast werd ook de functie van auditor en jobcoach niet langer opgenomen in het personeelsplan. Deze personeelskosten zullen door de stad gefactureerd worden aan het Stedelijk Onderwijs (via detachering opgenomen onder de budgetpositie interim-uitzendkrachten-detacheringen). Het aantal VTE's bij de afdeling Financiën werd gecorrigeerd door het schrappen van vacatures (-1,5 VTE). Verder werd er in 2021 ook nog circa 0,7 mio euro in mindering gebracht van het vast personeel poets en verschoven naar de rubriek 6170 interim personeel poets aangezien er tijdelijk in 2021 circa 11 VTE's minder tewerkgesteld waren. In het najaar 2021 vinden er nieuwe selecties plaats voor poetspersoneel.

Kosten verbonden aan financiële schulden

De kosten verbonden aan schulden (rubriek 6500) daalden met circa 1,2 mio euro. Circa 0,9 mio euro is toe te wijzen aan het opschuiven van het DBFM project Cadix 3 (Nieuwbouwvleugel Noord en Zuid + restauratie Van Averbeke) van juli 2021 naar de tweede helft van 2022. Het opschuiven van dit DBFM project heeft ook impact op de rubrieken 6101 (- 0,2 mio euro), 4220 (- 0,3 mio euro) , 4952 (-0,3 mio euro), 7531 (-0,6 mio euro) en 7407 (-0,2 mio euro). Circa 0,3 mio euro van de daling met 1,2 mio euro is tot slot toe te wijzen aan de compensatie van de REG lening 2013 met de exploitatiedotatie.

Wijzigingen investeringsbudget

Stadsdotatie investeringen

De investeringsdotatie 2021-2025 is verhoogd met 9.247.315,70 euro. De voornaamste redenen zijn de toekenning van een investeringsdotatie voor HBO5 verpleegkunde en het zorglab (+ 8,3 mio euro), de implementatie van de nieuwe SAP versie S4/Hana (+ 0,5 mio euro) en de capaciteitsuitbreiding in het buitengewoon onderwijs (+ 0,4 mio euro).

Masterplan patrimonium

De spreiding over de jaren is aangepast aan alle bijkomende informatie die ondertussen beschikbaar is. Het masterplan 2021-2025 stijgt met circa 2 mio euro ten opzichte van aanpassing 3. Het aandeel stadsdotatie is gestegen met circa 8,3 mio euro voor HBO5 verpleegkunde en het zorglab. De toekenning van de investeringsdotatie voor HBO5 kadert in de renovatie van een deel van de gebouwen op de Stuivenbergsite voor 270 leerlingen van HBO5 verpleegkunde en een zorglab. De realisatie van dit project is noodzakelijk om de slechte toestand van de huidige schoolinfrastructuur te verbeteren, alsook voor het creëren van extra opleidingscapaciteit in functie van het verhogen van de instroom van zorgprofielen op de arbeidsmarkt.

Dit project komt mogelijks in aanmerking voor AGION-capaciteitssubsidies, maar momenteel is er nog geen zekerheid over een effectieve toewijzing van deze subsidies aan dit project. Wanneer voor het project capaciteitssubsidies verkregen worden, kan een deel van de extra toegewezen stedelijke dotatie opnieuw verlaagd worden. Het exacte bedrag waarmee de stedelijke dotatie dan verlaagd kan worden, hangt af van de hoeveelheid subsidies en de totale projectkost en de spreiding van de verwachte uitgaven.

De Agion subsidies daalden met circa 5,1 mio euro. Dit is steeds een momentopname en kan wijzigen door verschuivingen in de tijd van projecten. Over eventuele extra Agion middelen capaciteit voor de tweede helft van de legislatuur is echter nog geen duidelijkheid. Deze zijn veiligheidshalve dan ook niet opgenomen als te verwachten uitgaven, te meer omdat er naast capaciteitssubsidies ook een eigen aandeel moet voorzien worden. De overige subsidies (bv. Ovam, sport Vlaanderen, groendaken) daalden met circa 0,2 mio euro. Tot slot was er ook een afname van de eigen middelen masterplan van Stedelijk Onderwijs ten bedrage van 0,9 mio euro voornamelijk te wijten aan de sterke stijging van de prijzen voor nutsvoorzieningen.

In aanloop naar de speerpuntennota 2022-2023 wordt een eerste review (herziening) van het masterplan onderwijspatrimonium ter goedkeuring voorgelegd aan de raad van bestuur. Zowel de verschillende lijsten met projecten als de geformuleerde indicatoren bij de ambities krijgen een update.

Immateriële vaste activa – onderzoek en ontwikkeling

De rubriek immateriële vaste activa (rubriek 2100) is gestegen met circa 0,5 mio euro, voor de implementatie van de nieuwe SAP versie S4/Hana. Hiervoor werd ook investeringsdotatie verkregen. In het huidige meerjarenplan van het Stedelijk Onderwijs was er al circa 0,4 mio euro voorzien voor de nieuwe SAP versie binnen het IT investeringsprogramma. Het college heeft beslist om de volledige kost voor de hele groep te voorzien in aanpassing 4. Voor het Stedelijk Onderwijs betekent dit dat er nog circa 0,4 mio euro te herbestemmen is in een volgende budgetronde op basis van de prioritare acties zoals deze geformuleerd zullen worden in de speerpuntennota 2022-2023.

Uitrusting en inrichting

Het budget voor uitrusting en inrichting 2021-2025 (rubriek 2320) is gestegen met circa 0,7 mio euro ten opzichte van aanpassing 3. De stijging is terug te vinden bij het basisonderwijs en secundair onderwijs. In het kader van Digisprong (toegekend einde mei 2021) werd er meer budget voorzien voor digitale borden, beamers en oplaadsystemen voor elektronische toestellen.

Computers en ICT

Het budget voor computers en ICT 2021-2025 (rubriek 2330) is gedaald met circa 1,3 mio euro. De daling is terug te vinden bij het basisonderwijs (-0,6 mio euro), secundair onderwijs (-0,3 mio euro), buitengewoon onderwijs (-0,3 mio euro) en volwassenenonderwijs (-0,1 mio euro). In aanpassing 3 werd het toegekende bedrag aan Digisprong middelen bij elke school opgenomen onder de rubriek computers en ICT wegens de laattijdige toekenning van deze middelen. De bedragen zijn in aanpassing 4 voor een gedeelte geheroriënteerd, op individuele vraag van de school, naar bijvoorbeeld uitrusting en inrichting om digitale borden aan te kopen wanneer er al voldoende eigen middelen voorzien waren voor de aankoop van laptops voor leerlingen. Daarnaast werden de laptops voor leerkrachten versneld uitgerold waardoor sommige scholen budgettaire ruimte kregen om andere investeringen te verwezenlijken.

Corona

Net als vele andere organisaties wordt ook het Stedelijk Onderwijs geconfronteerd met onverwachte uitgaven naar aanleiding van de coronacrisis. Alle scholen, academies en centra ondervinden een financiële impact ten gevolge van corona. Ze hebben ontvangsten misgelopen (bijvoorbeeld verhuur van gebouwen of schoolfeesten), en tal van extra uitgaven opgelopen (bijvoorbeeld veiligheidsmaterialen of ICT materialen). Het financiële risico van de corona crisis is momenteel voldoende onder controle.

Zowel vanuit Vlaanderen als vanuit de stad Antwerpen werden er verschillende toelagen toegekend ter ondersteuning van verhoogde uitgaven naar aanleiding van corona.

Vlaanderen keerde in mei 2021 Digisprong middelen uit voor een bedrag van 5.091.374,36 euro. Dit om de achterstand inzake digitaal onderwijs om te buigen in een voorsprong. Deze middelen werden nog opgenomen in aanpassing 3 van het meerjarenplan. Het Stedelijk Onderwijs opteerde ervoor om de extra Vlaamse middelen volledig in te zetten in de scholen om in draagbare toestellen te voorzien. Wanneer de blauwdruk voor pedagogische leerplekken is uitgerold kan het overige budget besteed worden aan lockers, laadkasten en presentatiemiddelen, en dit ten laatste in schooljaar 2022-2023.

In aanpassing 2 van het meerjarenplan (najaar 2020) werden er corona ICT coördinatiemiddelen opgenomen (901.353,63 euro). De Vlaamse Regering kende een extra ICT toelage toe aan elke school die deel uitmaakt van een ICT samenwerkingsplatform, ter compensatie van de kosten die de scholen gemaakt hebben. Er is sterk ingezet op afstandsonderwijs, wat de scholen verplichtte om onverwachte bijkomende uitgaven inzake ICT te doen. Het Stedelijk Onderwijs opteerde ervoor deze middelen centraal te houden om laptops voor leerlingen aan te kopen. Van deze middelen is er momenteel nog circa 480.927 euro beschikbaar door de versnelling in de Digisprong. Deze middelen zullen tegen einde 2022 besteed worden aan extra netwerkbekabeling en aan prioritaire acties uit de speerpuntennota 2022-2023 die in het voorjaar 2022 ter goedkeuring wordt voorgelegd.

In aanpassing 2 van het meerjarenplan (najaar 2020) werd in 2020 een investeringsdotatie opgenomen voor de versnelde uitrol van de digitale werkplekken voor leerkrachten (2.485.000 euro). De uitgaven werden gespreid over 2020 en 2021. In 2021 werd er 1.778.305,55 euro voorzien voor aankoop laptops voor onderwijzend personeel (incl. het niet gerealiseerde budget van 2020). In een eerdere aanpassing van het meerjarenplan werd ook voorzien dat deze toestellen na vier jaar in gebruik, in 2024 en 2025 hernieuwd worden. De hernieuwing wordt gefinancierd vanuit de eigen middelen (2.485.000 euro). Mogelijks kunnen deze eigen middelen in een volgende budgetronde geheel of gedeeltelijk een nieuwe bestemming krijgen op basis van de nieuwe CAO XII, waarin er wordt gesproken om een extra boost te geven aan de scholen om in kader van digitaal werken de nodige middelen te voorzien om het onderwijzend personeel digitaal uit te rusten.

In aanpassing 3 van het meerjarenplan (voorjaar 2021) werd een deel van het budgettaire resultaat van 2020, met name 275.000 euro, bestemd om bijkomend onderwijzend personeel in het DKO in te zetten zodat de laatstejaarsstudenten die niet konden afstuderen in het laatste academiejaar omwille van de corona crisis, toch hun traject kunnen afronden in het komende schooljaar. Dit geeft de laatstejaarsstudenten de kans om te dubbelen, om zo de gemiste lessen te kunnen inhalen en hun loopbaan op een volwaardige en pedagogisch verantwoorde manier af te ronden. De bestemming van dit budget is in de praktijk gewijzigd.

Na analyse van de impact van Corona in elke academie is het noodzakelijk de bestemming van deze middelen breder in te zetten in functie van het remediëren van leerachterstand van een grotere groep leerlingen én in alle Academies. Deze achterstand inhalen vraagt extra begeleiding en ondersteuning van leerlingen daar waar de impact het hardst voelbaar is. Het beschikbare budget wordt verdeeld op basis van het leerlingenaantal en in functie van de lokale noden.

Wijzigingen financieringsbudget

In de voorliggende aanpassing van het meerjarenplan 2021-2025 werd de financiering geactualiseerd op basis van de nieuwste beschikbare informatie. Er wordt elke budgetronde nagegaan of er wijzigingen zijn in de aflossingstabellen voor DBFM en andere leningen zoals de REG of zonnelening. Het project Cadix 3 was vorige budgetronde nog opgenomen met oplevering in 2021, maar dit verschoof naar midden 2022. De vergoedingen voor de DBFM projecten Cadix 3 (Nieuwbouwvleugel Noord en Zuid + restauratie Van Averbeke midden 2022), en Bluegate (mei 2022) lopen momenteel nog niet, maar doordat er bepaalde vertragingen (looptijd) reeds gekend zijn of wijzigingen in bijvoorbeeld de bouwkost kan er een impact zijn op de aflossingstabel. Dit had slechts enkele kleine wijzigingen tot gevolg. Er werden geen nieuwe financieringen aangegaan.

Gebouw Nieuw Zuid – school Zuidzin

Op 18 juni 2021 vond een ernstig bouwongeval plaats op de werf van een schoolgebouw in oprichting op Nieuw Zuid. In aanpassing 3 van het meerjarenplan (voorjaar 2021) waren de huuruitgaven, Agion huursubsidies en meubilair voor Nieuw Zuid nog voorzien. Omdat het nog niet duidelijk is of en wanneer het gebouw op Nieuw Zuid in gebruik kan genomen worden, is uit voorzichtigheid de ontvangst van huursubsidies voor Nieuw Zuid verwijderd uit het budget. De uitgaven werden deels behouden (huur) en deels geschrapt (aankoop meubilair). Het directiecomité kreeg de opdracht van de raad van bestuur om te onderzoeken voor welk onderwijsniveau een scholenbouwproject op Nieuw Zuid zal gerealiseerd worden. Maandelijks wordt gerapporteerd op de raad van bestuur. In een latere aanpassing van het meerjarenplan worden opnieuw de nodige budgetten opgenomen op basis van de beslissing over het dossier.

Toelichting bij wijziging schema M2: De staat van het financiële evenwicht

Artikel 11, 2de lid van het Besluit van de Vlaamse Regering over de beleids- en beheerscyclus van de lokale besturen bepaalt dat in het meerjarenplan van de lokale besturen een overzicht van het geconsolideerde financieel evenwicht moet worden opgenomen die de financiële evenwichten bevat van de autonome gemeentebesturen en de districten.

Aangezien aanpassing 4 van het meerjarenplan van het autonoom gemeentebestuur Stedelijk Onderwijs Antwerpen op een later tijdstip is opgemaakt dan aanpassing 4 van het meerjarenplan van stad en OCMW Antwerpen werd het financiële evenwicht van aanpassing 3 van het meerjarenplan 2020-2025 van het autonoom gemeentebestuur Stedelijk Onderwijs Antwerpen mee opgenomen in het geconsolideerde financieel evenwicht van aanpassing 4 van het meerjarenplan van stad en OCMW Antwerpen.

Toelichting

Ontvangsten en uitgaven naar functionele aard

Schema T1: zie aparte bijlage

Beleidsdomein – beleidsveld

Conform de BBC regelgeving moet elk bestuur minstens twee beleidsdomeinen hebben: het verplichte beleidsdomein ‘Algemene Financiering’ en minstens nog één ander beleidsdomein. Een beleidsveld is een functionele indeling van alle activiteiten die in een bestuur plaatsvinden. Beleidsvelden worden gebruikt bij de registratie van de budgettaire verrichtingen.

Stedelijk Onderwijs gebruikt onderstaande beleidsdomeinen en beleidsvelden.

Beleidsdomein	Beleidsvelden	
00 Algemene financiering	0010	Algemene overdrachten tussen de verschillende bestuurlijke niveaus
	0030	Financiële aangelegenheden
	0040	Transacties in verband met de openbare schuld
	0090	Overige algemene financiering
06 Lerende en werkende stad	0800	Gewoon basisonderwijs
	0801	Buitengewoon basisonderwijs
	0810	Gewoon secundair onderwijs
	0814	Leren en werken
	0815	Buitengewoon secundair onderwijs
	0820	Deeltijds kunstonderwijs
	0830	Centra voor volwassenenonderwijs
	0860	Centra voor leerlingenbegeleiding
	0862	Huisvesting voor schoolgaanden
	0869	Overige ondersteunende diensten voor het onderwijs
	0911	Diensten en voorzieningen voor personen met een handicap

Onder het beleidsdomein ‘Algemene financiering’ vallen alle leasingschulden en soortgelijke schulden, alsook de andere schulden op lange termijn, die al dan niet vervallen binnen het jaar. De subsidies en de loonkosten van het onderwijzend personeel gefinancierd door de Vlaamse overheid vallen hier eveneens onder, inclusief de werkgeversbijdragen. Ook sommige andere werkingssubsidies vallen binnen dit domein, zoals de stadsdotatie en de werkingstoelage van Vlaanderen. Tenslotte vallen de minderwaarde op realisatie van operationele vorderingen en de opbrengsten uit vlottende activa ook onder het domein ‘Algemene financiering’. Alle overige zaken vallen onder ‘Lerende en werkende stad’.

Overzicht budgetposities beleidsdomein: Algemene Financiering

Budgetpositie	Omschrijving
093	Budgettair resultaat vorig boekjaar
1720	Leasingschulden en soortgelijke schulden in het kader van PPS-overeenkomsten
1741	Andere leningen (Schulden op lange termijn)
4220	Leasingschulden en soortgelijke schulden in het kader van PPS-overeenkomsten
4221	Andere leasingschulden en soortgelijke schulden
4240	Andere leningen (Schulden op lange termijn die binnen het jaar vervallen)
4241	Andere leningen
4242	Aflossing overige leningen
6208	Bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen - onderwijzend personeel ten laste van andere overheden
6218	Werkgeversbijdragen wettelijke verzekeringen - onderwijzend personeel ten laste van andere overheden
6420	Minderwaarde op de realisatie van operationele vorderingen
7401	Werkingsubsidies Stad Antwerpen
7402	Werkingsstoelagen Vlaanderen
7403	Tussenkost Vlaamse overheid respo bijdragen
7510	Opbrengsten uit vlottende activa

Overzicht budgetposities beleidsdomein: Lerende en Werkende stad

Budgetpositie	Omschrijving
1500	Investeringsubsidies Stad
1501	Investeringsubsidies Agion
1502	Investeringsubsidies overige
2100	Kosten van ontwikkeling
2210	Gebouwen gemeenschapsgoederen
2230	Aankoop en inrichting gebouwen gemeenschapsgoederen
2231	Onroerende goederen door bestemming
2232	Onderhouds- en investeringswerken gebouwen gemeenschapsgoederen
2300	Installaties
2301	Databekabeling
2310	Machines en gereedschappen
2320	Uitrusting en inrichting
2330	Computers en ICT
2331	Software licenties > 1 jaar
2400	Meubilair
2401	Buitenspeeltoegen
2411	Rollend materiaal
2420	Muziekinstrumenten
2500	Terreinen en gebouwen in leasing of op grond van een soortgelijk recht - gemeenschapsgoederen

2600	Terreinen en gebouwen – andere materiële vaste activa
4943	Vorderingen wegens toegestane leningen die binnen het jaar vervallen
4952	Vorderingen wegens prefinanciering investeringssubsidies die binnen het jaar vervallen
6040	Aankopen van grondstoffen, hulpstoffen en handelsgoederen
6041	Aankopen van grondstoffen, hulpstoffen en handelsgoederen
6045	Aankopen van grondstoffen, hulpstoffen en handelsgoederen
6100	Huur, huurlasten en andere vergoedingen voor het gebruik van onroerende goederen
6101	Huur, huurlasten en andere vergoedingen voor het gebruik van onroerende goederen
6103	Onderhoud en herstel van onroerende goederen
6110	Elektriciteit
6111	Gas
6112	Brandstof voor verwarming
6113	Water
6121	Verzekeringen
6130	Auteursrechten, bijdragen en lidgelden
6131	Erelonen zonder inhouding BV
6132	Erelonen met inhouding BV
614120	Kosten ivm roerende goederen
614130	Kosten ivm rollend materieel
614150	Communicatiekosten
614151	Kantoorkosten niet ICT
614152	Kantoorkosten ICT
614153	Publiciteit
614154	Receptie/representatiekosten en verblijf externen
614159	Kosten allerlei voor verbruik leerlingen
614180	Nascholing en teambuilding
614181	Dienstverplaatsingen
614182	Personeelskosten allerlei (niet lonen en veiligheid)
614184	Veiligheid personeel
6150	Gereedschappen en materialen buiten schoolproces
61510	Kosten uitstappen niet doorgerekend
61512	Didactische kosten
61513	Veiligheid leerlingen
61519	Kosten allerlei voor verbruik leerlingen
6152	Projecten
6170	Uitzendkrachten en personen ter beschikking gesteld van het bestuur of van een boekhoudkundige entiteit binnen het bestuur
6180	Bezoldigingen, premies voor buitenwettelijke verzekeringen, ouderdoms- en overlevingspensioenen van bestuurders die niet worden toegekend uit hoofde van een arbeidsovereenkomst.
6201	Bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen - vastbenoemd personeel

6202	Bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen - niet-vast benoemd personeel
6207	Mandaten
6211	Werkgeversbijdragen wettelijke verzekeringen - vast benoemd personeel
6212	Werkgeversbijdragen wettelijke verzekeringen - niet vast benoemd personeel
6219	Werkgeversbijdragen RSZ - vast benoemd personeel
6221	Hospitalisatieverzekering - vast benoemd personeel
6222	Hospitalisatieverzekering - niet vast benoemd personeel
6231	Andere personeelskosten
6400	Belastingen
6430	Diverse operationele kosten
6431	Respo doorstorting Stad
6490	Algemene werkingssubsidies
6500	Rente, commissies en kosten verbonden aan schulden
6540	Gerealiseerde wisselresultaten
6570	Andere financiële kosten
7002	Middagstudie
7003	Voor- en nabewaking
7010	Inschrijvingsgelden
7012	Inkomsten uit opdrachten
7020	Huuropbrengsten
7040	Verkopen leerlingen maximumfactuur
7041	Verkopen leerlingen niet maximumfactuur
7045	Andere verkopen gelinkt aan onderwijsproces
7080	Toegekende kortingen, ristorno's en rabatten (-)
74050	Specifieke werkingssubsidies Vlaanderen
74051	Specifieke werkingssubsidies Stad
74052	Exploitatiesubsidies Agion
74058	Subsidies groene stroomcertificaten
74060	Projectsubsidies Vlaanderen
74061	Projectsubsidies Stad
74062	Projectsubsidies Europa
74063	Projectsubsidies Internationaal
74064	Projectsubsidies VZW
74065	Projectsubsidies Privé
74066	Projectsubsidies AGB
74067	Projectsubsidies Provincie
7407	DBFM werkingssubsidies
7408	Lonen gesubsidieerd onderwijspersoneel
74090	Specifieke werkingssubsidies lonen
7420	Meerwaarde op de realisatie van operationele vorderingen
7460	Diverse operationele opbrengsten
7462	Sponsors en giften
7531	Intrestsubsidies
7590	Andere financiële opbrengsten

Ontvangsten en uitgaven naar economische aard

Schema T2: zie aparte bijlage

Stedelijk Onderwijs heeft verschillende scholenbouwprojecten opgestart die worden gerealiseerd met alternatieve financiering, de zogenaamde DBFM projecten (Design, Build, Finance, Maintain). De budgettaire verwerking hiervan is erg complex. Een overzicht ervan is hierna weergegeven voor zover de gegevens gekend zijn bij aanpassing 4 van het meerjarenplan 2020-2025.

		2021	2022	2023	2024	2025
Exploitatie	Ontvangsten	1.452.764	2.571.157	3.364.029	3.317.497	3.269.035
	DBFM werkingssubsidies (Cadix, Topsport, BlueGate)	367.420	737.358	1.001.080	1.001.080	1.001.080
	DBFM intrestsubsidies (Cadix, Topsport, BlueGate)	1.085.344	1.833.800	2.362.949	2.316.417	2.267.955
	Uitgaven	-1.911.055	-3.367.657	-4.398.358	-4.333.459	-5.077.048
	DBFM aanrekening intresten ((Cadix, Topsport, BlueGate)	-1.502.881	-2.545.918	-3.283.685	-3.218.786	-3.151.197
	DBFM onderhoudskosten (Cadix, Topsport, BlueGate)	-408.174	-821.738	-1.114.673	-1.114.673	-1.114.673
	Huur infrastructuur (eigen aandeel Madras en Leerexpert)	0	0	0	0	-811.179
Saldo	-458.291	-796.499	-1.034.329	-1.015.963	-1.808.014	
Investerings	Ontvangsten	561.447	3.439.421	1.163.183	1.209.715	1.258.177
	DBFM investeringssubsidies eenmalige vergoeding (Cadix project 3, Topsport, BlueGate)	125.807	2.584.823	0	0	0
	DBFM investeringssubsidies jaarlijkse vergoeding (Cadix, Topsport, BlueGate)	435.640	854.598	1.163.183	1.209.715	1.258.177
	Uitgaven	-5.820.586	-49.174.345	0	0	0
	DBFM activering vast actief in leasing: eenmalige vergoeding (Cadix project 3, Topsport, BlueGate)	-175.117	-3.611.559	0	0	0
	DBFM activering vast actief in leasing (Cadix project 3, Topsport, BlueGate)	-5.548.853	-45.064.537	0	0	0
	Voorziene werkingsmarge binnen Stedelijk Onderwijs (Cadix, Topsport, BlueGate)	-96.617	-498.249	0	0	0
Saldo	-5.259.139	-45.734.924	1.163.183	1.209.715	1.258.177	
Financiering	Ontvangsten	5.548.853	45.064.537	0	0	0
	DBFM leasingschulden op lange termijn (Cadix project 3, Topsport, BlueGate)	5.548.853	45.064.537	0	0	0
	Uitgaven	-606.757	-1.191.538	-1.622.523	-1.687.421	-1.755.011
	DBFM kapitaalaflossing leasingschuld jaarlijks (Cadix, Topsport, BlueGate)	-606.757	-1.191.538	-1.622.523	-1.687.421	-1.755.011
Saldo	4.942.096	43.872.999	-1.622.523	-1.687.421	-1.755.011	
Totaal	-775.334	-2.658.424	-1.493.669	-1.493.669	-2.304.848	

Cadix project 1: eerste vergoedingen einde 2018 / Cadix project 2: eerste vergoedingen september 2019/ / Topsport: eerste vergoedingen oktober 2021/ Cadix project 3: eerste vergoedingen gepland 2022 / BlueGate: eerste vergoedingen gepland 2022 / De Leerexpert Schotensesteenweg en Madras: eerste vergoedingen gepland 2025 of 2026

Investeringsprojecten

Schema T3: zie aparte bijlage.

Stedelijk Onderwijs heeft één prioritair actieplan: 'Stedelijk onderwijs bouwt mee aan de stad van morgen' (2LWS0205). Alle investeringen die het Stedelijk Onderwijs doet, dragen bij aan dit actieplan. Daarom heeft het Stedelijk Onderwijs ervoor gekozen om één investeringsproject op te nemen in het meerjarenplan. Dit investeringsproject heet 'Investeringsproject Stedelijk Onderwijs Antwerpen'.

Stedelijk Onderwijs beschouwt de opmaak van het meerjarenplan 2020-2025 als een nulpunt voor de investeringen. Hierdoor staan er geen investeringsontvangsten en -uitgaven in schema T3 bij 'Reeds gerealiseerd vóór' en 'Nog te realiseren vóór MJP'. In een volgende meerjarenplanning kunnen de kolommen 'vóór MJP' terug zichtbaar gemaakt worden als dezelfde investeringsprojecten worden gebruikt.

Alle individuele investeringen binnen het investeringsproject 'Investeringsproject Stedelijk Onderwijs Antwerpen' zijn mee opgenomen in het meerjarenplan 2020-2025.

Masterplan onderwijspatrimonium

Investeringsprogramma

AMJP 3 (2021-2025)		Totaal	AMJP 4 (2021-2025)		Totaal
Ontvangsten	Stad	144.304.678	Ontvangsten	Stad	152.578.765
	Agion subsidies	74.147.442		Agion subsidies	69.019.720
	Overige subsidies	2.040.636		Overige subsidies	1.791.411
	Eigen middelen	29.438.972		Eigen middelen	28.589.157
	Saldo	249.931.728		Saldo	251.979.053
Uitgaven	Gebouwen	-244.840.398	Uitgaven	Gebouwen	-246.943.880
	Meubilair	-5.091.330		Meubilair	-5.035.173
	Saldo	-249.931.728		Saldo	-251.979.053

Masterplan (excl. dbfm)		Jaarrekening	AMJP 3					Totaal
		2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Ontvangsten	Stad	32.466.401	31.879.596	30.922.983	24.867.077	27.492.455	29.142.567	176.771.079
	Agion subsidies	12.382.291	15.869.124	22.591.822	20.389.580	12.320.896	2.976.020	86.529.733
	Overige subsidies	249.654	1.705.000	335.636	0	0	0	2.290.290
	Eigen middelen	-1.157.676	1.639.760	4.859.046	17.790.873	1.342.401	3.806.893	28.281.296
	Saldo	43.940.670	51.093.480	58.709.487	63.047.530	41.155.752	35.925.480	293.872.398
Uitgaven	Gebouwen	-43.471.389	-49.853.719	-57.037.557	-61.988.996	-40.034.646	-35.925.480	-288.311.787
	Meubilair	-469.280	-1.239.760	-1.671.929	-1.058.535	-1.121.106	0	-5.560.610
	Saldo	-43.940.669	-51.093.480	-58.709.487	-63.047.530	-41.155.752	-35.925.480	-293.872.398

Masterplan (excl. dbfm)		Jaarrekening	AMJP 4					Totaal
		2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Ontvangsten	Stad	32.466.401	27.179.595	31.521.059	30.425.672	30.452.056	33.000.383	185.045.166
	Agion subsidies	12.382.291	3.570.130	24.336.930	22.392.340	13.608.718	5.111.602	81.402.011
	Overige subsidies	249.654	1.730.775	60.636	0	0	0	2.041.065
	Eigen middelen	-1.157.676	892.265	5.606.541	16.941.059	1.474.586	3.674.707	27.431.481
	Saldo	43.940.670	33.372.765	61.525.166	69.759.070	45.535.360	41.786.692	295.919.723
Uitgaven	Gebouwen	-43.471.389	-32.480.500	-59.882.035	-68.952.496	-44.060.774	-41.568.075	-290.415.269
	Meubilair	-469.280	-892.265	-1.643.131	-806.574	-1.474.586	-218.617	-5.504.453
	Saldo	-43.940.669	-33.372.765	-61.525.166	-69.759.070	-45.535.360	-41.786.692	-295.919.723

Alternatieve financiering

AMJP 3 (2021-2025)	Totaal	AMJP 4 (2021-2025)	Totaal
Cadix	-5.700.200	Cadix	-5.327.462
Bluegate	-2.105.588	Bluegate	-2.105.588
Topsport	-526.171	Topsport	-481.714
Madras	-250.270	Madras	-250.270
Leerexpert Schotensesteenweg	-560.909	Leerexpert Schotensesteenweg	-560.909
Totaal eigen aandeel	-9.143.138	Totaal eigen aandeel	-8.725.944

	Jaarrekening	AMJP 3					
Alternatieve financiering	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Cadix	-631.624	-1.724.705	-993.874	-993.874	-993.874	-993.874	-6.331.825
Bluegate	0	0	-888.575	-405.671	-405.671	-405.671	-2.105.588
Topsport	0	-149.675	-94.124	-94.124	-94.124	-94.124	-526.171
Madras	0	0	0	0	0	-250.270	-250.270
Leerexpert Schotensesteenweg	0	0	0	0	0	-560.909	-560.909
Totaal eigen aandeel	-631.624	-1.874.380	-1.976.573	-1.493.669	-1.493.669	-2.304.848	-9.774.763

	Jaarrekening	AMJP 4					
Alternatieve financiering	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Cadix	-631.624	-704.167	-1.641.674	-993.874	-993.874	-993.874	-5.959.086
Bluegate	0	0	-888.575	-405.671	-405.671	-405.671	-2.105.588
Topsport	0	-71.168	-128.175	-94.124	-94.124	-94.124	-481.714
Madras	0	0	0	0	0	-250.270	-250.270
Leerexpert Schotensesteenweg	0	0	0	0	0	-560.909	-560.909
Totaal eigen aandeel	-631.624	-775.334	-2.658.424	-1.493.669	-1.493.669	-2.304.848	-9.357.568

Masterplan periode 2026-2028

Alle tot op heden (einde oktober 2021) goedgekeurde vastgoedprojecten met impact op het investeringsbudget in de periode 2026-2028 (buiten huidige legislatuur - meerjarenplan) worden hieronder opgelijst. Het gaat over projecten die goedgekeurd zijn in een ambitienota of goedgekeurd zijn in een projectvoorstel.

Straatnaam + huisnummer	Werkomschrijving	Status project	Voorlopige oplevering	Gewenste school	Uitgaven 2020-2025	Uitgaven na 2025	Totaal projectbudget
Quebecstraat 3	Restauratiedossier VESPA	Projectvoorstel	31/12/2026	De Optimist	451.439	3.427.115	3.878.554
Kipdorpevest 24	Renovatie sanitair en gevels	Projectvoorstel	1/02/2027	Encora	747.393	2.784.370	3.531.763
Everaertsstraat 69,97	Renovatie ifv doorstroom KS naar LS	Projectvoorstel	30/05/2027	De Toverboom	1.980.342	8.419.715	10.400.057
Molenstraat 24	Omvormen 2-stroom kleuter naar 1-stroom basisschool	Projectvoorstel	1/09/2025	Nieuwe school Molenstraat	6.042.778	570.548	6.613.326
Flor Alpaertstraat 45_RFIT	REG-project Eandis: RFIT turnzaal	Projectvoorstel	31/12/2025	SBS Fruithof	197.031	57.453	254.484
Arthur Matthyslaan 82-86 & Te Boelaarpark 3-5	Werken (brand)veiligheid en bewoonbaarheid afdelingen Rups, Cocon en Vlinderboom	Projectvoorstel	1/04/2025	De Vlinderboom	2.560.522	9.793	2.570.315
Bosuil 138	Nieuwbouw basisschool + secundaire school gelinkt aan SL Waterbaan	Projectvoorstel	4/09/2026	De Groene Egel	18.760.490	12.092.539	30.853.029
Notelaarstraat 6-12	Uitbreiding en renovatie Academie Hoboken	Ambitienota	1/10/2027	Academie Hoboken	6.343.237	9.409.942	15.753.180
Stuivenbergsite	Nieuwe huisvesting op de herontwikkeling van de Stuivenbergsite	Ambitienota	30/01/2026	HBO 5 Verpleegkunde	8.274.088	1.299.559	9.573.647
Mellinetplein 13	Afbraak en nieuwbouw i.f.v. garanderen huisvesting	Ambitienota	1/09/2027	Leopold 3	2.213.070	269.628	2.482.698
Totaal					47.570.390	38.340.663	85.911.053

Evolutie van de financiële schulden

Schema T4: zie aparte bijlage

Stedelijk Onderwijs heeft volgende financiële schulden:

- REG leningen 2011-2012-2013. De REG lening loopt nog tot 2033.
- Leasing van een pand in de Lamorinièrestraat. De leasing loopt nog tot 2024, met de mogelijkheid om het pand aan te kopen.
- Lening zonnepanelen
- DBFM – alternatieve financiering Stedelijk Lyceum Cadix, Topsportinternaat en Technische Campus Bluegate

Interne schulden binnen Stedelijk Onderwijs zijn niet mee opgenomen in schema T4. Omdat de interne leningen steeds binnen het meerjarenplan worden afgelost en deze op het niveau van het bestuur geen effect hebben, kiest Stedelijk Onderwijs er voor om deze niet mee op te nemen in het rapport T4. Dat geeft een correcter beeld over de effectieve, externe schulden van het bestuur.

Financiële schulden op lange termijn	2021	2022	2023	2024	2025
Nieuw aangegane financiële schulden	5.548.853	45.064.537	0	0	0
Cadix project 3 (1720)		20.029.100			
Topsport (1720)	5.548.853				
Bluegate (1720)		25.035.437			

Financiële schulden op lange termijn die binnen het jaar vervallen	2021	2022	2023	2024	2025
Aflossingen	-1.663.252	-2.254.166	-2.691.651	-2.701.689	-2.709.300
Aflossing leasing Lamoriniërestraat (4221)	-102.207	-108.340	-114.840	-59.979	
Aflossing REG lening 2011-2012-2013 (4240)	-951.577	-951.577	-951.577	-951.577	-951.577
Aflossing zonnelening (4242)	-2.711	-2.711	-2.711	-2.711	-2.711
Aflossing DBFM Cadix project 1, project 2 en project 3 (4220)	-587.818	-777.572	-980.043	-1.024.798	-1.071.613
Aflossing DBFM Topsport (4220)	-18.939	-114.330	-117.937	-121.658	-125.496
Aflossing DBFM Bluegate (4220)		-299.637	-524.542	-540.965	-557.902

DBFM: Stedelijk Onderwijs ontvangt jaarlijks een investeringssubsidie met betrekking tot het gedeelte 'Design & Build' om het grootste gedeelte van de beschikbaarheidsvergoeding te betalen. Het schema T4 bevat de totale DBFM schuld die Stedelijk Onderwijs heeft (exclusief subsidie). Stedelijk Onderwijs krijgt een deel investeringssubsidie maar dit is niet afgetrokken van de DBFM schuld in schema T4. Schema T4 bevat dus zowel het eigen aandeel van Stedelijk Onderwijs, als de subsidie die ontvangen wordt.

Jaarlijkse investeringssubsidies DBFM	2021	2022	2023	2024	2025
Subsidies	435.640	854.598	1.163.183	1.209.715	1.258.177
Jaarlijkse investeringssubsidies Cadix project 1, project 2, project 3 (4952)	422.035	557.820	702.705	734.800	768.371
Jaarlijkse investeringssubsidies Topsport (4952)	13.606	82.136	84.728	87.401	90.159
Jaarlijkse investeringssubsidies Bluegate (4952)		214.642	375.750	387.515	399.647

Financiële risico's

Artikel 3, 5°, van het ministerieel besluit tot vaststelling van de modellen en de nadere voorschriften van de beleidsrapporten, de rekeningenstelsels en de digitale rapportering van de beleids- en beheerscyclus van de lokale besturen bepaalt de opname bij de toelichting van het meerjarenplan van het overzicht van de financiële risico's die het bestuur loopt en van de middelen en mogelijkheden waarover het bestuur beschikt of kan beschikken om die risico's in te dekken.

1. Gevolgen coronacrisis

Net als vele andere organisaties wordt ook het Stedelijk Onderwijs geconfronteerd met onverwachte uitgaven naar aanleiding van de coronacrisis.

Er wordt echter wel steeds op geanticipeerd door, net zoals bij vorige aanpassingen, de ontvangsten en uitgaven aan te passen aan de situatie zoals ze nu gekend is (zowel exploitatie als investeringen) en rekening gehouden met de impact van de coronacrisis op ontvangsten en uitgaven.

Er kan geconcludeerd worden dat het financiële risico van de coronacrisis momenteel voldoende onder controle is. Meer informatie over de impact van de coronacrisis op het meerjarenplan staat opgenomen in onder andere de motivering van de wijzigingen.

2. Pensioenproblematiek

De “hervorming van de pensioenfinanciering van het vast benoemd personeel van de provinciale en lokale besturen” (wet van 24 oktober 2011), met als doel bijkomende financiering van de statutaire pensioenpools, heeft voor alle lokale besturen een aanzienlijke budgettaire impact. Ten eerste worden de patronale bijdragepercentages verhoogd, en daarnaast wordt een responsabiliseringsbijdrage ingevoerd. Elk bestuur moet een percentage van het verschil tussen haar pensioenbijdragen en haar pensioenlasten bijpassen. Voor de groep Antwerpen wordt de kost van deze maatregel geschat op 695 miljoen euro voor de periode 2020-2025.

Naar aanleiding van het Vlaams regeerakkoord is beslist dat de Vlaamse overheid door middel van een subsidie aan de stad Antwerpen de helft van de responsabiliseringsbijdrage zal dragen.

Om de impact van deze pensioenkost op de beleidsruimte te beperken, is een groepsbrede besparing doorgevoerd bij de opmaak van het meerjarenplan 2020-2025. Het groepsbrede besparingsplan was nodig om beleidsruimte te creëren in het meerjarenplan. Hiervoor rekt de stad op de solidariteit en verantwoordelijkheid van elke entiteit. Als lid van de groep Antwerpen draagt Stedelijk Onderwijs mee bij in het groepsbrede besparingsplan. Voor Stedelijk Onderwijs is de kost van de responsabiliseringsbijdrage in het meerjarenplan 2020-2025 ingeschat op 26.544.277 euro. De financiering ervan is voorzien via de dotatie van de stad aan Stedelijk Onderwijs. Na afloop van het meerjarenplan 2020-2025 wordt de pensioenfinanciering opnieuw herbekeken.

Op 16 oktober 2015 heeft de Ministerraad beslist om een aantal middelen van het Reservefonds van de plaatselijke besturen die op 31 december 2011 aangesloten waren bij het gemeenschappelijk pensioenstelsel van de plaatselijke besturen, aan te wenden voor het verminderen van de basispensioenbijdragevoet van deze besturen. Dit heeft tot gevolg dat de wettelijke basispensioenbijdragevoet voor pool 1 verminderd wordt ten belope van 3,50% voor de jaren 2016 en 2017 en ten belope van 3% voor de jaren 2018 en 2019. Het verwachte, positieve effect van deze maatregel blijft voor het Stedelijk Onderwijs erg beperkt. In deze meerjarenplanning gaat het in totaal om 50.465 euro. Binnen de groep Antwerpen is afgesproken om deze bedragen te reserveren voor toekomstige pensioenverplichtingen. Omdat Stedelijk Onderwijs geen bestemd fonds voor de pensioenen aanlegt (gezien het beperkte bedrag), kiest Stedelijk Onderwijs er voor om deze bedragen als voorschot op de toekomstige kosten rond de responsabiliseringsbijdrage te reserveren door deze al door te storten aan de verzekeraar.

	2021	2022	2023	2024	2025
Responsabiliseringsbijdrage	-3.256.769	-4.166.338	-5.100.682	-5.278.407	-5.637.631

De commissaris-revisor formuleerde in het verslag bij de jaarrekening 2020, net als bij de voorbije jaarrekeningen, een goedkeurende verklaring met voorbehoud over de responsabiliseringsbijdrage. In de door de raad van bestuur vastgestelde jaarrekening 2020 is een argumentatie opgenomen als antwoord op dit punt van voorbehoud.

Naar aanleiding van de vraag van de revisor naar opname van een voorziening voor de responsabiliseringsbijdragen volgt het Stedelijk Onderwijs, net als in de voorbije jaarrekeningen de afspraken binnen de groep Antwerpen, het advies van de dienst Inspectie Financiën (IF) van de stad Antwerpen en het advies van het Agentschap Binnenlands Bestuur van de Vlaamse overheid. Hieruit blijkt dat het Stedelijk Onderwijs (net als de stad en het OCMW) conform de BBC-regelgeving geen voorzieningen moet aanleggen voor pensioenverplichtingen (inclusief responsabiliseringsbijdragen) met betrekking tot de gesolidariseerde pensioenen.

Op de website van ABB is op 6 november 2015 een nota gepubliceerd omtrent de regelingen rond de wettelijke pensioenen en de boekhoudkundige verwerking ervan. De nota stipuleert dat een bestuur dat voor zijn pensioenen- en/of zijn pensioenbijdragenlasten een contract met een derde heeft, op basis van de concrete overeenkomst moet bekijken in welke mate de verplichtingen al dan niet geëxternaliseerd zijn. Besturen die hun verplichtingen aan een verzekeraar hebben overgedragen via een overeenkomst die voldoet aan de criteria opgenomen in de nota, kunnen de boekhoudkundige verwerking doen volgens de principes zoals in deze nota beschreven voor die overeenkomsten zonder zelf voorzieningen aan te leggen. De groep Antwerpen, inclusief het Stedelijk onderwijs, heeft een verzekeringsovereenkomst die zowel de pensioenbijdragen op de actieve statutairen, als de responsabiliseringsbijdrage behelst. Het standpunt van de groep (de stad, het OCMW en de autonome gemeentebedrijven) bevestigt de budgetterings- en boekingswijze die wordt toegepast. De verplichtingen tegenover DIBISS (Dienst voor de Bijzondere Socialezekerheidsstelsels) worden geëxternaliseerd aan Ethias als verzekeringsmaatschappij. Dit betekent dat enkel de premiebetalingen aan Ethias in de uitgaven / kosten geboekt dienen te worden. Aangezien ook de responsabiliseringsbijdrage deel uitmaakt van de overeenkomst met Ethias moeten daarom geen voorzieningen voor risico's en kosten worden geboekt voor deze responsabiliseringsbijdrage. Met andere woorden: het Stedelijk Onderwijs betaalt (net als de andere leden van de groep) een verzekeringspremie aan Ethias. Het is Ethias die de responsabiliseringsfactuur betaalt vanuit het pensioenfonds van de groep Antwerpen (inclusief reserves). De hoogte van de premie per entiteit is niet gelijk aan de responsabiliseringsbijdrage, maar het totaal voor de ganse groep wordt onrechtstreeks bepaald door de hoogte van de totaal te betalen responsabiliseringsbijdrage. De premie is vastgelegd voor de ganse legislatuur, terwijl de responsabiliseringsbijdrage jaarlijks opnieuw wordt berekend. Bij de start van een volgende legislatuur kan de premieverdeling er anders uitzien. Bovendien wordt, zoals eerder aangegeven, de responsabiliseringsbijdrage bepaald door de verhouding actieven versus gepensioneerden. Deze verhouding kan wijzigen als er andere beleidskeuzes gemaakt zouden worden.

3. Onbetaalde leerlingenfacturen

Het Stedelijk Onderwijs wordt geconfronteerd met onbetaalde leerlingenfacturen. Specifiek daarover zijn waarderingregels afgesproken binnen de organisatie. Wanneer op basis van de vervaldagenbalans blijkt dat vorderingen voor meer dan een bepaald aantal dagen openstaan, wordt een bepaald percentage van de openstaande vordering geboekt als waardevermindering:

Aantal dagen	Percentage waardevermindering
90 dagen	25%
120 dagen	50%
180 dagen	75%
240 dagen	100%

Voor 2014 betekende dit een waardevermindering (kost in resultatenrekening) van circa 600.000 euro (saldo van de geboekte en teruggenomen waardeverminderingen). Voor 2015 was dit circa 74.000 euro, voor 2016 circa 490.000 euro, voor 2017 circa 75.600 euro, voor 2018 circa -29.000 euro, voor 2019 circa -649.000 euro en voor 2020 circa -172.900 euro.

Sinds 2018 is dit bedrag negatief, wat betekent dat het aantal verouderde openstaande vorderingen afneemt (de terugname van de waardevermindering van het jaar x-1 is groter dan de waardevermindering van het jaar x). Dit komt omdat er de afgelopen jaren extra aandacht werd besteed aan de openstaande klanten zodat het gecumuleerd budgettaire resultaat in de scholen een zo realistisch mogelijk beeld geeft van de effectieve liquiditeitspositie van de scholen.

De opvolging van de onbetaalde leerlingenfacturen gebeurt in eerste instantie door de directies en medewerkers van de scholen zelf. In functie van het verminderen van de openstaande leerlingenfacturen in het leerplichtonderwijs is een nieuwe procedure voor het systematisch versturen van aanmaningen van kracht sinds het schooljaar 2019-2020. Sinds dit schooljaar zouden alle scholen van het leerplichtonderwijs betalen via domiciliëring systematisch moeten aanbieden.

De sociale dienst van Stedelijk Onderwijs stelt zich tot doel het aantal onbetaalde facturen terug te dringen vanuit een sociaal verantwoorde en ethische aanpak. De dienst biedt de scholen ondersteuning op het vlak van schoolfacturatie, geeft advies, bemiddelt met ouders en verwijst waar nodig door. Scholen kunnen bij de medewerker van de Sociale Dienst terecht voor zowel financieel advies, als voor bredere sociale vragen. Daarnaast gaat de dienst ook projectmatig aan de slag met het kinderarmoedethema op vraag en op maat van een school. Hiermee wil de Sociale Dienst scholen ondersteunen in het wegwerken van onbetaalde schoolrekeningen én tegelijk een bijdrage leveren aan de detectie en preventie van kinderarmoede.

De Sociale Dienst heeft een samenwerkingsovereenkomst met het stedelijk Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB) en werkt nauw samen met de CLB-ankers. Daarnaast werkt de dienst ook samen met de stedelijke dienst X-stra! van het bedrijf Samenleven. X-stra! blijft haar eigen werkzaamheden samen met het OCMW op het terrein verder zetten.

4. Vlaamse overheid

Stedelijk Onderwijs gaat in het meerjarenplan 2020-2025 (4) uit van verwachte subsidies van werkingstoelagen volgens de ontvangen subsidies (brieven juni 2021) en deze worden standaard niet geïndexeerd naar de toekomstige jaren.

Het begrotingsprincipe van de universaliteit houdt in dat het bestuur alle geraamde ontvangsten en uitgaven moet opnemen in het budget.

Alle ontvangsten en alle uitgaven, ook al compenseren ze elkaar, moeten voor het volledige bedrag ingeschreven worden. De verwerking van de wedden van het gemeentelijk onderwijzend personeel - die door het Agentschap voor onderwijsdiensten rechtstreeks aan het onderwijzend personeel worden betaald - is dus louter een toepassing van dit beginsel. De bezoldigingen van die personeelsleden zijn immers gemeentelijke uitgaven die door de Vlaamse Gemeenschap onder de vorm van subsidies worden terugbetaald. De bedragen worden gelijktijdig ingeschreven als uitgaven (wedden, personeelskosten) en ontvangsten (werkingssubsidies), ook al is er geen reële geldstroom binnen het bestuur. De toegekende middelen voor het onderwijzend personeel hebben uiteraard wel een grote impact op de werking van het Stedelijk Onderwijs.

5. Index op personeel (payroll)

Bij de opmaak van het meerjarenplan stelde de prognose van het Federaal Planbureau van november 2019 dat 'overeenkomstig de maandvooruitzichten voor de gezondheidsindex de volgende overschrijding van spilindex (op dat moment 107,20) zou plaatsvinden in februari 2020. De volgende spilindex (109,34) zou niet overschreden worden in 2020'. De overschrijding in februari 2020 werd effectief bevestigd met een aanpassing van de lonen in april 2020 tot gevolg. In de eerste aanpassing van het meerjarenplan werd in het personeelsbudget rekening gehouden met de aanpassing van de lonen in april 2020. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe wordt er rekening gehouden met een indexoverschrijding (+2%) om de 12 maanden, wat een jaarlijkse aanpassing van de lonen veronderstelt in april. Dit principe en deze timing werden in zowel de tweede als derde aanpassing van het meerjarenplan behouden.

Ten gevolge van de overschrijding van de spilindex (109,34) in augustus 2021 wordt bij de vierde aanpassing van het meerjarenplan in het personeelsbudget de verhoging van de lonen vanaf oktober 2021 verwerkt. Op basis van geactualiseerde inflatievooruitzichten gaat het Federaal Planbureau er van uit dat de spilindex al in januari 2022 opnieuw overschreden zal worden, met een aanpassing van de lonen in maart 2022. Dit is meegenomen in deze aanpassing met vervolgens een indexering van de lonen om de 12 maanden telkens in maart.

Stedelijk Onderwijs volgt de prognoses van het Federaal Planbureau nauwgezet op en zal bij de verdere aanpassingen van het meerjarenplan 2020-2025 de berekening van het personeelsbudget bijstellen aan de hand van de dan gekende cijfers en steeds in overleg met de stad.

6. Gerechtsdossiers

Er zijn verschillende gerechtelijke dossiers waarin het Stedelijk Onderwijs verwickeld zit. Een aantal van deze dossiers kunnen financiële implicaties hebben voor het Stedelijk Onderwijs. Deze dossiers worden opgevolgd door de juridische dienst.

Er zijn logistieke problemen bij de Nederlandse leverancier, Cloudwise, die de bestellingen voor schoolboeken vanaf dit schooljaar overneemt van Standaard Boekhandel. In het contract met Cloudwise is er opgenomen dat alle leveringen dienden te gebeuren voor 26 augustus 2021. Deze datum werd niet altijd gerespecteerd, waarop Cloudwise in gebreke werd gesteld.

Alle facturen die worden ontvangen, worden aangetekend geprotesteerd aan Cloudwise, maar ook aangetekend naar Belfius omdat Cloudwise zijn facturen aan Belfius gecedeerd heeft. Er is momenteel geen exclusiviteit meer bij Cloudwise, voor nieuwe bestellingen geldt de standaard aankoopprocedure (3 offertes).

Afdeling Financiën heeft voor elke basisschool bekeken of en hoe een bijkomende bestelling in het budget verwerkt kon worden. Zo kon dit betekenen dat het exploitatieresultaat daalde waardoor er met dit exploitatieresultaat minder investeringen konden gebeuren. In 2021 werden er door basisscholen voor circa 200.000 euro extra bestellingen geplaatst bij andere leveranciers. Dit kon opgevangen worden binnen het huidige exploitatiebudget of door inzet van (extra) reserves.

De gerealiseerde budgettaire situatie van elke school wordt bekeken op het einde van het jaar, in functie van de juridische stand van zaken (wat is er mogelijk, wat is er ondertussen geleverd, wat kan eventueel volgend schooljaar nog gebruikt worden bij een dubbele bestelling).

Omgevingsanalyse

Het Stedelijk Onderwijs verwijst hiervoor naar de omgevingsanalyse zoals opgenomen door de stad Antwerpen bij aanpassing 4 van het meerjarenplan 2020-2025 en naar <https://stadincijfers.antwerpen.be>. De stad Antwerpen geeft hierbij ook toelichting over de impact van de coronacrisis op de omgevingsanalyse.

Beleidsdoelstelling

Het Stedelijk Onderwijs draagt mee bij aan de realisatie van de strategische doelstelling van de stad Antwerpen: “Antwerpen is de onderwijs hoofdstad van Vlaanderen” (2LWS02) via het actieplan: “Het Stedelijk Onderwijs bouwt mee aan de stad van morgen” (2LWS0205). Deze doelstelling en het actieplan zijn prioritair. Het Stedelijk Onderwijs heeft geen niet-prioritaire doelstellingen of actieplannen. Het overzicht van de acties, telkens met de bijbehorende ramingen van ontvangsten en uitgaven, is opgenomen in de strategische nota van het meerjarenplan 2020-2025 van Stedelijk Onderwijs.

Toegestane werkings- en investeringsubsidies

Sinds 1 september 2012 organiseert de vzw BIF het artistieke luik van de balletopleiding in de Koninklijke Balletschool te Antwerpen (KBA) en de stedelijke basisschool Prins Dries. Vzw BIF heeft hiertoe personeel aangesteld. De samenwerking tussen Stedelijk Onderwijs en vzw BIF is opgenomen in een beheersovereenkomst. De budgetten voor de uitbetaling van dit personeel zijn voorzien in het meerjarenplan 2020-2025 van het Stedelijk Onderwijs.

De beheersovereenkomst bepaalt niet alleen de wijze waarop vzw BIF het artistieke luik van de balletopleidingen moet organiseren, maar ook de wijze waarop het Stedelijk Onderwijs deze taken financiert. De raad van bestuur keurde de huidige beheersovereenkomst goed op 26 juni 2020.

Daarin is in artikel 15 §6 het volgende opgenomen: *‘Als bij jaarafsluit van het kalenderjaar N blijkt dat de dotatie niet volledig is besteed, dan wordt dit overschot door de vzw BIF in resultaat genomen en bestemd om de verlaging van de dotatie van het kalenderjaar N+1 voor hetzelfde bedrag te compenseren.’*

De beheersovereenkomst van de vzw BIF werd geëvalueerd en een nieuw voorstel voor een nieuwe beheersovereenkomst voor drie schooljaren (periode 2021-2024) werd goedgekeurd door de raad van bestuur op 25 juni 2021.

De vzw BIF had in 2020 budgettair een negatief resultaat voorzien van -55.888,40 euro. Zoals opgenomen in de jaarrekening 2020 eindigt de vzw BIF het boekjaar 2020 met een boekhoudkundige winst van 97.609,86 euro. Deze winst werd toegevoegd aan het overgedragen resultaat van de voorgaande jaren van 89.336,05 euro. Dit resulteert in een positief te bestemmen of over te dragen resultaat van 186.945,91 euro.

Op de Raad van Bestuur van de vzw BIF werd dit resultaat als volgt bestemd:

- Het positief resultaat van alle voorgaande boekjaren t.w.v. 89.336,05 euro zal, conform de beheersovereenkomst, terugvloeien naar het Stedelijk Onderwijs in 2021.
- Het positief resultaat van 2020 t.w.v. 97.609,86 euro wordt bestemd voor:
  - éénmalige uitgaven voor de professionalisering van marketing en communicatie (20.400,00 euro)
  - de organisatie in 2022 voor de voorstelling van 70 jaar KBA (77.209,86 euro)
- Het bestemd fonds t.w.v. 25.000,00 euro, aangelegd in 2019 voor het uitbouwen van het artistiek beleid, is eind 2020 terug onttrokken van het bestemd fonds omdat de voorziene uitbouw niet heeft kunnen plaatsvinden door corona. Dit bedrag vloeit terug naar het Stedelijk Onderwijs.

In aanpassing 4 van het meerjarenplan werden de toegestane werkingssubsidies, die het Stedelijk Onderwijs uitrekt aan vzw BIF, in 2021 verminderd met 114.336 euro. Dit is het bedrag dat terugvloeit naar het Stedelijk Onderwijs in 2021.

	Jaarrekening	AMJP 4					Totaal
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Dotatie vzw BIF - lonen	-709.957	-620.020	-749.043	-757.024	-772.304	-784.773	-4.393.122
Dotatie vzw BIF - werking	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-60.000
	-719.957	-630.020	-759.043	-767.024	-782.304	-794.773	-4.453.122

Personeelsinzet

Het onderstaande overzicht geeft de personeelsinzet weer, waarvan uitgegaan is voor de raming van de personeelsuitgaven (periode 2021-2025). De personeelsinzet wordt weergegeven in aantal voltijds equivalenten (VTE).

	2021	2022	2023	2024	2025
Vastbenoemd	68	68	68	68	68
Niveau A	10	10	10	10	10
Niveau B	2	2	2	2	2
Niveau C	32	32	32	32	32
Niveau D	4	4	4	4	4
Niveau E	20	20	20	20	20
Contractueel	447	447	447	447	447
Niveau A	87	87	87	87	87
Niveau B	55	55	55	55	55
Niveau C	66	66	66	66	66
Niveau D	9	9	9	9	9
Niveau E	230	230	230	230	230
Onderwijspersoneel gesubsidieerd Vlaanderen	4.921	4.921	4.921	4.921	4.921
Leidinggevenden	134	134	134	134	134
Middenkader	153	153	153	153	153
Onderwijzend personeel	4.009	4.009	4.009	4.009	4.009
PPMS	298	298	298	298	298
Administratief personeel	327	327	327	327	327
TOTAAL	5.436	5.436	5.436	5.436	5.436

In de tabel worden de geraamde aantallen per 31 oktober 2021 gebruikt. Ten opzichte van een telling per 31/12/2020 is er een daling van het vastbenoemd personeel (- 8 VTE's), een stijging van het contractueel personeel (+ 2 VTE's) en een daling van het gesubsidieerd onderwijspersoneel (- 50 VTE's, voornamelijk onderwijzend personeel). Bij de volgende aanpassing van het meerjarenplan (5) kan een identieke vergelijking gemaakt worden per 31/12/2021 en 31/12/2020.

Grondslagen en assumpties die gehanteerd werden voor de opmaak van het meerjarenplan en de wijzigingen daarvan ten opzichte van het vorige beleidsrapport

Artikel 3, vierde lid, van het ministerieel besluit tot vaststelling van de modellen en de nadere voorschriften van de beleidsrapporten, de rekeningenstelsels en de digitale rapportering van de beleids- en beheerscyclus van de lokale besturen bepaalt de opname bij de toelichting van het meerjarenplan van een beschrijving van de gekozen grondslagen en assumpties voor de opmaak van het beleidsrapport en de wijzigingen daarvan ten opzichte van het vorige beleidsrapport.

Exploitatie (algemeen)

Elke exploitatie ontvangst of uitgave wordt geïndexeerd in het meerjarenplan, tenzij het gaat over een éénmalige ontvangst/uitgave of het geïndexeerde bedrag in (één van) de toekomstige jaren bewust overschreven wordt door een hoger of lager bedrag.

Bij aanpassing 3 van het meerjarenplan werd de indexatie op de werkingstoelagen van Vlaanderen bijgestuurd. In het verleden bedroeg deze indexatie 1,6%, zonder rekening te houden met een wijziging van leerlingaantallen. Uit analyse is gebleken dat de indexatie te hoog was ten opzichte van de effectieve verhoging. Er wordt daarom geen indexatie meer toegepast op de werkingstoelagen. De werkingstoelagen worden wel individueel gecorrigeerd voor entiteiten met een stijgend leerlingenaantal. Op alle andere ontvangsten is de indexatie niet gewijzigd. Op de uitgavenrubrieken (60 en 61) is de indexatie gewijzigd van 1,6% naar 1%. Er wordt jaarlijks een analyse gemaakt om de indexatie op te volgen en eventueel bij te sturen. Bij aanpassing 4 heeft er geen wijziging plaatsgevonden.

Exploitatie-uitgaven

Algemeen uitgangspunt voor het meerjarenplan 2020-2025 is dat de exploitatie uitgaven als volgt geïndexeerd worden:

Aankopen voor doorverkoop	Index
6040 Aankopen In maximumfactuur	1,010000
6041 Aankopen In niet maximumfactuur voordoorverkoop	1,010000
6045 Aankopen voeding en drank voor doorverkoop	1,010000

Diensten en diverse goederen	Index
6100 Huur infrastructuur	1,010000
6101 Vergoedingen voor gebruik onroerende goederen	0,000000
6103 Onderhoud en herstel van gebouwen	1,010000
6110 Elektriciteit	1,010000
6111 Gas	1,010000
6112 Brandstof voor verwarming	1,010000
6113 Water	1,010000
6121 Verzekeringen	1,010000
6130 Auteursrechten, bijdragen en lidgelden	1,010000
6131 Erelonen zonder inhouding BV	1,010000
6132 Erelonen met inhouding BV	1,010000
614120 Kosten ivm roerende goederen	1,010000
614130 Kosten ivm rollend materieel	1,010000
614150 Communicatiekosten	1,010000
614151 Kantoorkosten niet ICT	1,010000
614152 Kantoorkosten ICT	1,010000
614153 Publiciteit	1,010000
614154 Receptie/representatiekosten en verblijf externen	1,010000
614159 Overige leveringen en diensten	1,010000
614180 Nascholing en teambuilding	1,010000

614181 Dienstverplaatsingen	1,010000
614182 Personeelskosten allerlei	1,010000
614184 Veiligheid personeel	1,010000
6150 Gereedschappen en materialen buiten schoolproces	1,010000
61510 Kosten uitstappen niet doorgerekend	1,010000
61512 Didactische kosten	1,010000
61513 Veiligheid leerlingen	1,010000
61519 Kosten allerlei voor verbruik van leerlingen	1,010000
6152 Projecten	0,000000
6170 Uitzendkrachten, PWA, Interims, Tivoli	1,010000
6180 Zitpenningen	1,000000

Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	Index
6201 Bezoldigingen en soc.voord. vast benoemd pers	1,020000
6202 Bezoldigingen en soc.voord. nt vast benoemd pers	1,020000
6207 Mandaten	1,020000
6208 Bezoldigingen en soc.voord. ond.pers.gesubs.VI.	1,020000
6211 Werkgeversbijdrage RSZ vast benoemd personeel	1,020000
6212 Werkgeversbijdragen wett.verzek. nt. vast benoemd	1,020000
6218 Werkgeversbijdragen onderw.pers.gesubs.VI.	1,020000
6219 Werkgeversbijdrage RSZ vast benoemd personeel	1,000000
6221 Hospitalisatieverzekering vast benoemd personeel	1,000000
6222 Hospitalisatieverzek niet vast benoemd personeel	1,000000
6228 Werkgeversbijdr.hosp.verz.ond.pers.gesubs.VI	1,020000
6231 Overige personeelskosten	1,020000

Index personeel

Bij de opmaak van het meerjarenplan stelde de prognose van het Federaal Planbureau van november 2019 dat 'overeenkomstig de maandvooruitzichten voor de gezondheidsindex de volgende overschrijding van spilindex (op dat moment 107,20) zou plaatsvinden in februari 2020. De volgende spilindex (109,34) zou niet overschreden worden in 2020'. De overschrijding in februari 2020 werd effectief bevestigd met een aanpassing van de lonen in april 2020 tot gevolg. In de eerste aanpassing van het meerjarenplan werd in het personeelsbudget rekening gehouden met de aanpassing van de lonen in april 2020. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe wordt er rekening gehouden met een indexoverschrijding (+2%) om de 12 maanden, wat een jaarlijkse aanpassing van de lonen veronderstelt in april. Dit principe en deze timing werden in zowel de tweede als derde aanpassing van het meerjarenplan behouden.

Ten gevolge van de overschrijding van de spilindex (109,34) in augustus 2021 wordt bij de vierde aanpassing van het meerjarenplan in het personeelsbudget de verhoging van de lonen vanaf oktober 2021 verwerkt. Op basis van geactualiseerde inflatievooruitzichten gaat het Federaal Planbureau er van uit dat de spilindex al in januari 2022 opnieuw overschreden zal worden, met een aanpassing van de lonen in maart 2022. Dit is meegenomen in deze aanpassing met vervolgens een indexering van de lonen om de 12 maanden telkens in maart.

Stedelijk Onderwijs volgt de prognoses van het Federaal Planbureau nauwgezet op en zal bij de verdere aanpassingen van het meerjarenplan 2020-2025 de berekening van het personeelsbudget bijstellen aan de hand van de dan gekende cijfers.

6219 Werkgeversbijdrage RSZ vast benoemd personeel: Responsabiliseringsbijdrage

Informatie over de evolutie responsabiliseringsbijdragen vindt u terug onder ‘financiële risico’s’ – ‘pensioenproblematiek’.

Toegestane werkingssubsidies en andere operationele kosten	Index
6400 Belastingen	1,010000
6420 Minderw. op realisatie van werkingvorderingen	1,000000
6430 Diverse operationele kosten	1,010000
6431 Respo doorstorting Stad	1.010000
6490 Beheersovereenkomsten dochters	1,016000

Financiële kosten	Index
6500 Kosten verbonden aan schulden	0,000000
6540 Negatieve wisselkoersen	1,000000
6570 Diverse financiële kosten	1,000000

Exploitatie-ontvangsten

Algemeen uitgangspunt voor het meerjarenplan 2020-2025 is dat de exploitatie uitgaven als volgt geïndexeerd worden:

Opbrengsten uit de werking	Index
7002 Middagstudie	1,005000
7003 Voor- en nabewaking	1,005000
7010 Inschrijvingsgelden	1,005000
7012 Inkomsten uit opdrachten	1,005000
7020 Huuropbrengsten	1,005000
7040 Verkopen In maximumfactuur	1,005000
7041 Verkopen In niet maximumfactuur	1,005000
7045 Andere verkopen gelinkt aan onderwijsproces	1,005000
7080 Sociale tussenkomst school	1,005000

Subsidies, toelagen en andere operationele ontvangsten	Index
7401 Werkingssubsidies Stad Antwerpen	0,000000
7402 Werkingstoelagen Vlaanderen	1,000000
74050 Specifieke werkingssubsidies Vlaanderen	1,016000
74051 Specifieke werkingssubsidies Stad	1,016000
74052 Exploitatiesubsidies Agion	0,000000
74058 Subsidies groene stroomcertificaten	0,000000
74060 Projectsubsidies Vlaanderen	0,000000

74061 Projectsubsidies Stad	0,000000
74062 Projectsubsidies Europa	0,000000
74063 Projectsubsidies Internationaal	0,000000
74064 Projectsubsidies VZW	0,000000
74065 Projectsubsidies Privé	0,000000
74066 Projectsubsidies AGB	0,000000
74067 Projectsubsidies Provincie	0,000000
7403 Tussenkomst Vlaamse overheid respo bijdrage	0.000000
7407 DBFM werkingssubsidies	0,000000
7408 Lonen gesubsidieerd onderwijspersoneel	1,020000
74090 Specifieke werkingssubsidies lonen	1,020000
7420 Meerwaarde realisatie operationele vorderingen	1,000000
7460 Diverse operationele opbrengsten	1,005000
7462 Sponsors en giften	0,000000

7401 Werkingssubsidies Stad Antwerpen: Stadsdotatie

De stad Antwerpen voorziet Stedelijk Onderwijs van een exploitatiedotatie. In de exploitatiedotatie zijn voornamelijk middelen opgenomen voor het onderhouden en beheren van het patrimonium, voor de personeelskosten van de ondersteunende diensten, voor ICT en voor het deeltijds kunstonderwijs (DKO). Daarnaast zijn er specifieke middelen voorzien voor capaciteit, de afstemming van het onderwijs op de arbeidsmarkt met focus op het verhogen van de gekwalificeerde uitstroom en het lerarentekort.

Een deel van de middelen van de stad aan Stedelijk Onderwijs, met name de middelen voor marketing en communicatie, wordt, net als in het vorige meerjarenplan 2014-2019, ter beschikking gesteld op kredieten bij de bedrijfseenheid 'Ondernemen en stadsmarketing' van de stad Antwerpen.

2021: 254.000 euro

2022: 229.918 euro

2023: 230.650 euro

2024: 231.131 euro

2025: 231.627 euro

Deze middelen voor onder andere campagnes en drukwerk zijn niet mee opgenomen in de dotatie aan Stedelijk Onderwijs en dus ook niet in het meerjarenplan 2020-2025 van Stedelijk Onderwijs.

7402 Werkingstoelagen Vlaanderen

Het Stedelijk Onderwijs gaat in het meerjarenplan 2020-2025 uit van verwachte subsidies van werkingstoelagen volgens de ontvangen subsidies (brieven januari 2021). Op basis van de effectief ontvangen werkingstoelagen wordt jaarlijks het subsidiebedrag in het budget aangepast.

Financiële opbrengsten	Index
7510 Bankintresten	1,000000
7531 Intrestsubsidies	0,000000
7540 Positieve wisselkoersen	1,000000
7590 Andere financiële opbrengsten	1,000000

Investerings

Investeringsuitgaven

Investeringsuitgaven werden opgenomen in het jaar waar de uitgave effectief gerealiseerd zal worden. Deze spreiding wordt bij elke aanpassing van het meerjarenplan bijgesteld en verfijnd.

Investeringsontvangsten

De stad Antwerpen voorziet Stedelijk Onderwijs van een investeringsdotatie. De investeringsdotatie wordt voornamelijk ingezet voor de realisatie van het masterplan patrimonium. Naast de investeringsdotatie zijn de AGION middelen ook een belangrijke inkomstenbron voor het masterplan patrimonium. Ook wordt er investeringsdotatie aangewend voor het regulier onderhoud aan het patrimonium en voor ICT investeringen. Tot slot zorgen de lopende DBFM overeenkomsten voor jaarlijkse investeringssubsidies.

Verbonden entiteiten

Stedelijk Onderwijs houdt geen deelnemingen aan in verbonden entiteiten.

Bevoegdheidsmatrix - budgethouders

Het gemeentedecreet definieert budgethouderschap als de toegekende bevoegdheid tot beheer van een budget dat taakstellend is in die zin dat het een norm inhoudt waarvan de budgethouder de realisatie nastreeft.

Binnen Stedelijk Onderwijs is een bevoegdheidsmatrix opgemaakt en goedgekeurd door de raad van bestuur. Naar aanleiding van een aanpassing op de wet op de overheidsopdrachten en de transitie naar een waardengedreven netwerkorganisatie, werd de organisatiestructuur – en de daaraan verbonden bevoegdheden – aangepast. De raad van bestuur keurde deze nieuwe matrix goed op 22 juni 2018. De nieuwe bedragen gelden vanaf 1 september 2018.

Voor aangelegenheden van dagelijks bestuur met betrekking tot bestellingen tot 30.000 euro (incl. btw) is de budgethouder van de budgetplaats zelf verantwoordelijk. Elke entiteit van het Stedelijk Onderwijs (school, academie, centrum, afdeling) heeft een eigen budgetplaats. Daarmee krijgt een directeur als budgethouder dezelfde bevoegdheid als een afdelingsmanager van de ondersteunende diensten.

De bevoegdheid van de leden van het directiecomité werd verhoogd van 85.000 euro (incl. btw) naar bedragen tot 144.000 euro (incl. btw).

Het directiecomité wordt bevoegd voor bedragen van 144.000 euro (incl. btw) tot 250.000 euro (incl. btw). Voor de goedkeuring van een interne kredietaanpassing (IKA of IKA light) is het directiecomité onbeperkt bevoegd voor bedragen vanaf 144.000 euro. Aangezien een IKA nooit effect heeft op het resultaat van een boekjaar, worden deze nooit voorgelegd aan de raad van bestuur.

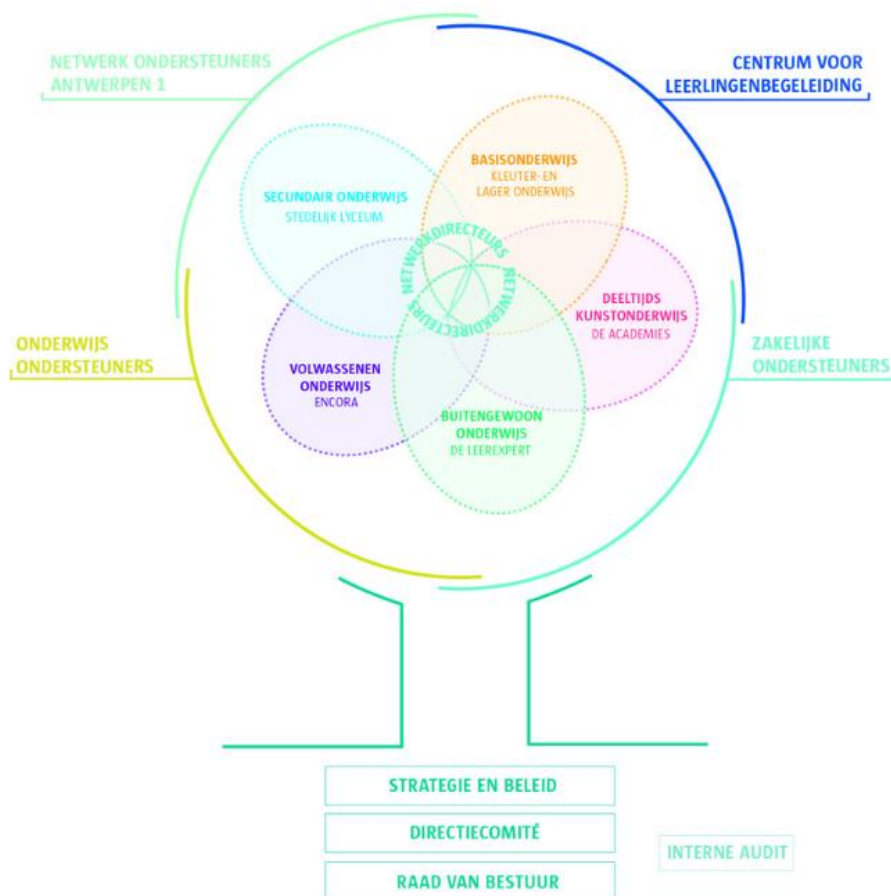
De raad van bestuur blijft bevoegd voor alle bedragen hoger dan 250.000 euro (incl. btw).

In het voorjaar van 2019 werden drie nieuwe functies geïmplementeerd in de werking van de afdeling Patrimonium: de facility manager (ter vervanging van de vorige managers technisch onderhoud en de manager facilitaire diensten) en twee coördinatoren (technisch onderhoud en propere scholen). Om de praktische werking binnen Patrimonium vlotter te laten verlopen, krijgen de coördinatoren financiële bevoegdheid tot 10.000 euro. De facility manager is als budgethouder bevoegd tot 30.000 euro (incl. btw), zoals de directeur van een school/academie/centrum en de andere managers van de ondersteunende diensten.

De raad van bestuur keurde de nieuwe bevoegdheidsmatrix goed op 21 juni 2019. De nieuwe bedragen gelden vanaf 1 september 2019.

Organogram

In maart 2019 is er een nieuw organogram goedgekeurd naar aanleiding van de transitie van het Stedelijk Onderwijs. Stedelijk Onderwijs evolueert naar een waardengedreven netwerkorganisatie, waarbij de school centraal staat, versterkt door netwerken.

Documentatie

De aanpassing van het meerjarenplan 2020-2025 (4) kan, na vaststelling door de raad van bestuur, teruggevonden worden op <https://www.stedelijkonderwijs.be/over-stedelijk-onderwijs/meerjarenplan-en-jaarrekening> en op <https://www.antwerpen.be/nl/overzicht/stadsorganisatie-1/autonome-bedrijven/autonoom-gemeentebedrijf-stedelijk-onderwijs-antwerpen>.

T1: Ontvangsten en uitgaven naar functionele aard

	Jaarrekening	Meerjarenplan				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
00 Algemene financiering						
Exploitatie						
Uitgaven	258.343.526	263.597.299	268.817.171	274.162.134	279.642.066	285.231.352
Ontvangsten	89.070.896	91.109.662	92.948.253	95.359.186	95.900.986	97.970.208
Saldo	-169.272.631	-172.487.637	-175.868.919	-178.802.947	-183.741.079	-187.261.144
Financiering						
Uitgaven	1.751.851	1.663.252	2.254.166	2.691.651	2.701.689	2.709.300
Ontvangsten	40.670	5.548.853	45.064.537	0	0	0
Saldo	-1.711.180	3.885.601	42.810.371	-2.691.651	-2.701.689	-2.709.300
06 Lerende en werkende stad						
Exploitatie						
Uitgaven	85.123.202	95.665.643	98.188.694	101.172.663	102.122.001	103.919.686
Ontvangsten	270.459.312	282.043.138	285.306.359	289.154.342	294.586.639	300.158.349
Saldo	185.336.110	186.377.495	187.117.665	187.981.679	192.464.638	196.238.664
Investerings						
Uitgaven	54.582.187	58.936.765	125.732.349	80.088.264	56.454.154	56.353.643
Ontvangsten	49.670.443	38.231.934	62.433.575	57.188.621	48.564.234	42.293.001
Saldo	-4.911.744	-20.704.831	-63.298.774	-22.899.643	-7.889.920	-14.060.642
Financiering						
Ontvangsten	12.000	0	0	0	0	0
Saldo	12.000	0	0	0	0	0

Autonoom gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen / Toelichting bij aanpassing 4 van het meerjarenplan 2020-2025

Schema T2: Ontvangsten en uitgaven naar economische aard

	Jaarrekening	Meerjarenplan				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
I. Exploitatie-uitgaven						
A. Operationele uitgaven	341.912.675	357.677.183	364.122.732	371.738.594	378.264.615	385.747.742
1. Goederen en diensten	43.495.540	54.260.095	55.385.801	56.035.481	56.387.918	57.307.591
2. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	290.791.582	297.228.627	305.160.581	311.867.159	317.933.389	324.299.688
b. Vastbenoemd niet-onderwijzend personeel	8.763.042	8.126.717	9.259.759	10.253.753	10.492.475	10.914.065
c. Niet-vastbenoemd niet-onderwijzend personeel	21.697.252	23.488.270	24.973.054	25.279.177	25.592.067	25.911.837
d. Onderwijzend personeel ten laste van het bestuur	88.649	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
e. Onderwijzend personeel ten laste van andere overheden	258.089.459	263.251.248	268.516.273	273.886.599	279.364.331	284.951.617
f. Andere personeelskosten	2.153.179	2.262.392	2.311.495	2.347.631	2.384.517	2.422.170
4. Toegestane werkingssubsidies	719.957	630.020	759.043	767.024	782.304	794.773
- aan andere begunstigen	719.957	630.020	759.043	767.024	782.304	794.773
5. Andere operationele uitgaven	6.905.596	5.558.441	2.817.306	3.068.931	3.161.004	3.345.690
B. Financiële uitgaven	1.554.054	1.585.760	2.883.134	3.596.203	3.499.451	3.403.296
1. Rente, commissies en kosten verbonden aan schulden	1.532.776	1.540.410	2.872.250	3.585.230	3.488.447	3.392.259
- aan financiële instellingen	1.532.776	1.540.410	2.872.250	3.585.230	3.488.447	3.392.259
2. Andere financiële uitgaven	21.277	45.350	10.883	10.972	11.004	11.037
II. Exploitatieontvangsten	2020	2021	2022	2023	2024	2025
A. Operationele ontvangsten	358.443.828	372.061.761	376.415.157	382.144.944	388.165.574	395.854.968
1. Ontvangsten uit de werking	5.157.382	6.892.975	8.929.783	8.919.314	8.954.239	8.983.847
3. Werkingssubsidies	350.909.986	363.854.607	366.839.633	372.576.230	378.551.810	386.216.458
a. Algemene werkingssubsidies	89.065.540	91.104.662	92.943.253	95.354.186	95.895.986	97.965.208
Andere algemene werkingssubsidies	89.065.540	91.104.662	92.943.253	95.354.186	95.895.986	97.965.208
- van de Vlaamse overheid	42.878.075	42.163.453	42.674.925	43.552.503	43.814.838	44.070.545
- van de gemeente	46.187.465	48.941.209	50.268.327	51.801.683	52.081.148	53.894.664
b. Specifieke werkingssubsidies	261.844.446	272.749.945	273.896.380	277.222.044	282.655.824	288.251.250
- van de Vlaamse overheid	260.817.627	271.479.830	272.652.188	276.236.077	281.655.542	287.252.915
- van de provincie	2.444	2.505	0	0	0	0
- van de gemeente	658.193	717.962	897.890	905.301	918.337	915.090
- van andere entiteiten	366.183	549.648	346.302	80.666	81.945	83.244
5. Andere operationele ontvangsten	2.376.460	1.314.179	645.741	649.400	659.524	654.663
B. Financiële ontvangsten	1.086.380	1.091.040	1.839.455	2.368.584	2.322.052	2.273.590
III. Exploitatiesaldo	16.063.480	13.889.858	11.248.747	9.178.731	8.723.559	8.977.520
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
I. Investeringsuitgaven						
B. Investerings in materiële vaste activa	54.476.900	58.241.074	125.173.112	79.380.838	55.925.409	55.930.804
1. Gemeenschapsgoederen en bedrijfsmatige materiële vaste activa	54.486.757	58.254.246	125.173.112	79.380.838	55.925.409	55.930.804
a. Terreinen en gebouwen	46.108.183	36.173.264	63.249.215	72.201.156	47.275.484	44.834.575
c. Roerende goederen	8.321.447	16.260.396	12.749.551	7.179.682	8.649.925	11.096.229
d. Vaste activa in leasing of op grond van een soortgelijk recht	57.127	5.820.586	49.174.345	0	0	0
2. Andere materiële vaste activa	-9.857	-13.172	0	0	0	0
a. Terreinen en gebouwen	-9.857	-13.172	0	0	0	0
C. Investerings in immateriële vaste activa	105.287	695.691	559.238	707.426	528.745	422.839
II. Investeringsontvangsten	2020	2021	2022	2023	2024	2025
C. Verkoop van immateriële vaste activa	0	0	0	0	0	0
D. Investeringsubsidies en -schenkingen	49.670.443	38.231.934	62.433.575	57.188.621	48.564.234	42.293.001
- van de Vlaamse overheid	12.822.320	4.131.577	27.776.351	23.555.523	14.818.433	6.369.779
- van de gemeente	36.576.367	32.350.703	34.596.588	33.633.098	33.745.801	35.923.222
- van andere entiteiten	271.757	1.749.654	60.636	0	0	0
III. Investeringsaldo	-4.911.744	-20.704.831	-63.298.774	-22.899.643	-7.889.920	-14.060.642
Saldo exploitatie en investeringen	11.151.736	-6.814.973	-52.050.027	-13.720.912	833.639	-5.083.122
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
I. Financieringsuitgaven						
A. Vereffening van financiële schulden	1.622.839	1.663.252	2.254.166	2.691.651	2.701.689	2.709.300
1. Periodieke aflossing van leningen en leasings	1.622.839	1.663.252	2.254.166	2.691.651	2.701.689	2.709.300
C. Toegestane leningen en betalingsuitstel	129.011	0	0	0	0	0
1. Toegestane leningen	129.011	0	0	0	0	0
- aan andere begunstigen	129.011	0	0	0	0	0
II. Financieringsontvangsten	2020	2021	2022	2023	2024	2025
A. Aangaan van financiële schulden	40.670	5.548.853	45.064.537	0	0	0
- opname van leningen en leasings bij financiële instellingen	0	5.548.853	45.064.537	0	0	0
- opname van leningen en leasings bij andere entiteiten	40.670	0	0	0	0	0
C. Vereffening van toegestane leningen en betalingsuitstel	12.000	0	0	0	0	0
1. Terugvordering van toegestane leningen	12.000	0	0	0	0	0
a. Periodieke terugvorderingen van toegestane leningen	12.000	0	0	0	0	0
III. Financieringsaldo	-1.699.180	3.885.601	42.810.371	-2.691.651	-2.701.689	-2.709.300
Budgetair resultaat van het boekjaar	9.452.556	-2.929.372	-9.239.657	-16.412.563	-1.868.049	-7.792.422

Autonoom gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen / Toelichting bij aanpassing 4 van het meerjarenplan 2020-2025

Schema T3 : Investeringsproject : Investerings Stedelijk Onderwijs Antwerpen

	Reeds gerealiseerd in MJP	Nog te realiseren		Totaal	Jaarlijkse transacties in MJP					
		in MJP	na MJP		Jaarrekening	Meerjarenplan				
						2020	2021	2022	2023	2024
Uitgaven	54.582.187	377.565.176	0	432.147.363	54.582.187	58.936.765	125.732.349	80.088.264	56.454.154	56.353.643
B. Investerings in materiële vaste activa	54.476.900	374.651.236	0	429.128.136	54.476.900	58.241.074	125.173.112	79.380.838	55.925.409	55.930.804
1. Gemeenschapsgoederen en bedrijfsmatige materiële vaste activa	54.486.757	374.664.408	0	429.151.165	54.486.757	58.254.246	125.173.112	79.380.838	55.925.409	55.930.804
a. Terreinen en gebouwen	46.108.183	263.733.694	0	309.841.877	46.108.183	36.173.264	63.249.215	72.201.156	47.275.484	44.834.575
c. Roerende goederen	8.321.447	55.935.783	0	64.257.230	8.321.447	16.260.396	12.749.551	7.179.682	8.649.925	11.096.229
d. Vaste activa in leasing of op grond van een soortgelijk recht	57.127	54.994.932	0	55.052.059	57.127	5.820.586	49.174.345	0	0	0
2. Andere materiële vaste activa	-9.857	-13.172	0	-23.029	-9.857	-13.172	0	0	0	0
a. Terreinen en gebouwen	-9.857	-13.172	0	-23.029	-9.857	-13.172	0	0	0	0
C. Investerings in immateriële vaste activa	105.287	2.913.939	0	3.019.226	105.287	695.691	559.238	707.426	528.745	422.839
Ontvangsten	49.670.443	248.711.366	0	298.381.809	49.670.443	38.231.934	62.433.575	57.188.621	48.564.234	42.293.001
D. Investeringssubsidies en -schenkingen	49.670.443	248.711.366	0	298.381.809	49.670.443	38.231.934	62.433.575	57.188.621	48.564.234	42.293.001

Autonoom gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen / Toelichting bij aanpassing 4 van het meerjarenplan 2020-2025

Schema T4: Evolutie van de financiële schulden

Financiële schulden op 31 december	Jaarrekening	Meerjarenplan				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
A. Financiële schulden op lange termijn	42.411.830	45.687.578	88.060.463	85.358.775	82.649.475	80.021.962
1. Financiële schulden op 1 januari	44.015.699	42.411.830	45.687.578	88.060.463	85.358.775	82.649.475
2. Nieuwe leningen	40.670	5.548.853	45.064.537			
3. Aflossingen	-226	-18.939				
4. Overboekingen	-1.644.313	-2.254.166	-2.691.651	-2.701.689	-2.709.300	-2.627.513
5. Andere mutaties						
B. Financiële schulden op lange termijn die binnen het jaar vervallen	1.644.313	2.254.166	2.691.651	2.701.689	2.709.300	2.627.513
1. Financiële schulden op 1 januari	1.622.613	1.644.313	2.254.166	2.691.651	2.701.689	2.709.300
2. Aflossingen	-1.622.613	-1.644.313	-2.254.166	-2.691.651	-2.701.689	-2.709.300
3. Overboekingen	1.644.313	2.254.166	2.691.651	2.701.689	2.709.300	2.627.513
4. Andere mutaties						
C. Financiële schulden op korte termijn						
Totaal financiële schulden	44.056.143	47.941.744	90.752.115	88.060.463	85.358.775	82.649.475

Autonoom gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen / Toelichting bij aanpassing 4 van het meerjarenplan 2020-2025